

PROJECTE MUSEOGRÀFIC DEL MUSEU COMARCAL DE LA CONCA DE BARBERÀ (MONTBLANC) ESTUDI PREVI

Maties SOLÉ i MASERES

INTRODUCCIÓ

Aquest Projecte o Estudi museogràfic del Museu Comarcal de la Conca de Barberà fou encarregat el mes de desembre del 1983, per la Subdirecció General de Museus, Arts Plàstiques i Arqueologia del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, com a conseqüència del conveni signat entre la Generalitat, l'Ajuntament de Montblanc i l'Associació Museu-Arxiu de Montblanc i Conca de Barberà. A partir d'ara aquest conveni en representa l'instrument per a coordinar i gestionar, per primera vegada i amb l'ajut estatal, el patrimoni cultural-museístic de la Conca, alhora que s'integra en la nova Xarxa de Museus Comarcals de Catalunya.

La primera fase del projecte —aquest estudi previ— ha estat aprovat pel Servei de Museus i pel recent Patronat del Museu Comarcal. La seva redacció ha estat presidida pels trets que considerem fonamentals per a la bona consecució del projecte i que són:

1. Anàlisi:

a) de la situació jurídica i de normativa actual per als museus de Catalunya, de manera específica i preferent per als de caràcter comarcal,

b) de l'activitat cultural i museística portada a terme a la Conca pel Museu-Arxiu Comarcal i d'altres entitats afins.

2. Concepte:

- a) de definició, promulgada internacionalment, del Museu com a entitat cultural pública,
- b) de realitat cultural d'un país-comarca,
- c) de voluntat política i de govern d'un país de potenciar i preservar la seva cultura,

3. Proposta d'actuació:

Es basa en l'aplicació dels conceptes anteriors, potenciació de l'activitat existent i creació de nous focus culturals, amb una nova visió de Museu-Comarca, estès a tota l'àrea de la mateixa.

Sincerament, creiem que la realització d'aquest ambiciós projecte (avui en fase inicial) serà de gran transcendència per a la nostra Conca de Barberà i una nova aportació al país. Es per això que volem donar constància escrita del treball —encara que només sigui un extracte del mateix— dins de les pàgines de l'Aplec de Treballs del Centre d'Estudis de la Conca de Barberà.

SITUACIÓ JURÍDICA DELS MUSEUS

El projecte de llei de Museus presentat al Parlament català diu:

Capítol IV

Museus Comarcals

Article 21. Els Museus Comarcals tracten d'explicar en forma global des del medi fins al procés històric d'una comarca o més d'una, incidint particularment en els trets específics de l'àrea corresponent, i estenent el seu servei a tota la zona.

Article 22. 1. Entre els Museus existents a Catalunya i tenint en compte allò que estableix l'article anterior, es determinarà d'acord amb els propietaris o gestors corresponents els que han d'assumir les funcions de Museu Comarcal.

2. Les condicions necessàries per complir aquestes funcions seran determinades reglamentàriament. Si cap dels Museus existents les reuneix, la Generalitat podrà crear-ne excepcionalment un de nou.

Article 23. Perquè un o més museus existents esdevinguin Museu Comarcal, cal que la propietat i la Generalitat atorguin un conveni sobre els següents extrems:

a) Compromís de reestructurar-lo en el termini que es fixi i en la mesura necessària per a portar a cap les funcions assignades als Museus Comarcals, sota l'assessorament tècnic del Departament de Cultura i l'ajuda econòmica de la Generalitat que es determini en cada cas.

b) Adaptació a les normes establertes per a aquest tipus de museus.

c) Obligació de rebre els objectes que els Serveis de la Generalitat li assignin dels obtinguts amb les excavacions realitzades en el territori i d'atendre les demandes dels Museus Nacionals per exhibir temporalment alguna peça del museu. En tot cas, serà preceptiu l'informe del personal tècnic del Museu.

d) Posar a disposició dels altres museus del territori integrats a la Xarxa, els serveis tècnics necessaris que aquests no tinguin.

e) Inclusió d'un o més representants del Departament de Cultura en els òrgans de govern del Museu o la creació d'òrgans mixtos amb la funció de supervisar el compliment del conveni celebrat.

f) El dret de la Generalitat a nomenar o aprovar el nomenament del Director tècnic del Museu.

Article 24. Els convenis als quals es refereix l'article anterior seran aprovats per Ordre del Conseller de Cultura i publicats al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya. El Museu, a partir d'aquest moment, quedarà integrat a la Xarxa de Museus Comarcals de Catalunya i tindrà dret a obtenir, dintre de les disponibilitats pressupostàries del Departament, l'assessorament tècnic i organitzatiu adient, els serveis de restauració i tractament de materials, la documentació i difusió del contingut del Museu i qualsevol altra assignació que es convingui.

Capítol V

Xarxa de Museus Comarcals de Catalunya

Article 25. La Xarxa de Museus Comarcals de Catalunya estarà formada per aquells que tinguin aquest caràcter i que compleixin les funcions i requisits assenyalats al capítol quart d'aquesta Llei.

2. Mitjançant la Xarxa, es proporcionaran criteris d'organització comuns, es racionalitzarà la distribució dels diversos serveis museístics i se'n coordinarà l'activitat.

Article 26. L'organització, les característiques tècniques i el funcionament de la Xarxa, es regularan per Decret i altres disposicions complementàries, a proposta del Departament de Cultura.

CONVENI

L'octubre del 1982 es va signar el conveni d'acord amb l'article 23 entre la Generalitat, l'Ajuntament de Montblanc i l'Associació del Museu-Arxiu de Montblanc i Conca de Barberà; tal com s'estableix a la nova normativa es creà el Patronat corresponent compost per:

President: El Director General del Patrimoni Artístic del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, que podrà delegar.

Vice-presidents: L'Alcalde de Montblanc i el President de l'Associació "Museu-Arxiu de Montblanc i Conca de Barberà".

Secretari: El Cap del Servei de Museus del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Aquest càrrec serà també delegable.

Vocals: El regidor de cultura de l'Ajuntament de Montblanc.

— Dos membres nomenats pel Conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

— Dos membres nomenats per l'Associació "Museu-Arxiu de Montblanc i Conca de Barberà".

— Un membre nomenat pels altres Ajuntaments de la Comarca.

— Un membre nomenat pels altres Museus de la Comarca.

— El Director del Museu.

Són funcions del Patronat: gestionar i organitzar el Patrimoni Museístic de Montblanc, coordinar l'activitat Museística de tota la comarca i donar suport a les accions del Museu-Arxiu en la seva tasca envers Montblanc i la comarca.

Existirà una Junta de Govern, formada pel Director, el personal tècnic, el President de l'Associació, dos membres del Patronat i un nombre a determinar de membres col·laboradors del Museu, un membre nomenat pels altres Museus o Centres vinculats a les tasques museístiques de la Conca.

Són funcions de la Junta de Govern:

a) Executar els acords del Patronat.

b) Assistir al Director en les seves funcions.

c) Preparar la documentació que hagi de servir de base als acords del Patronat.

d) Resoldre les qüestions de tràmit i gestió que hi hagi delegat el Patronat.

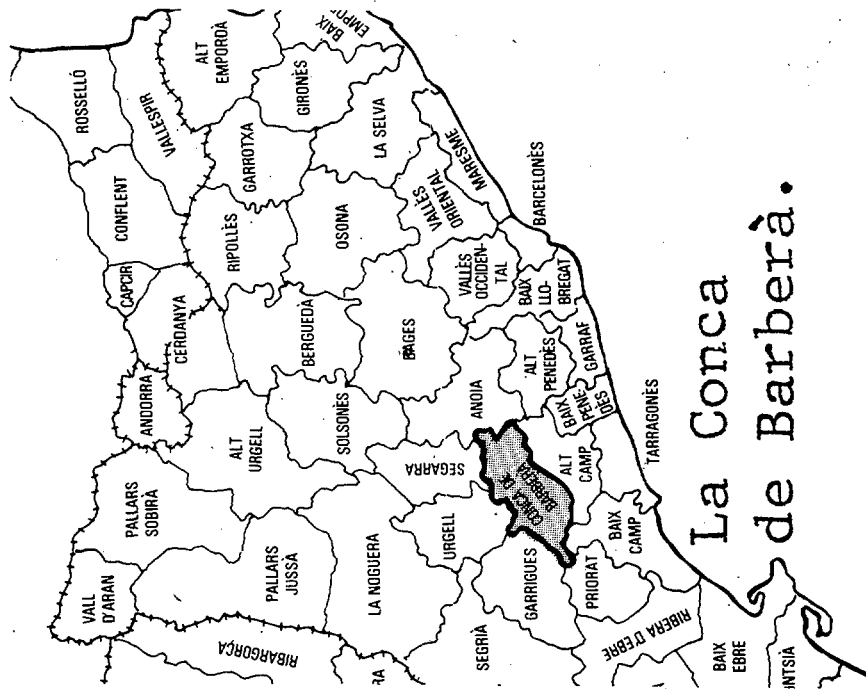
I. ANÀLISI

LA CONCA DE BARBERÀ

La Conca de Barberà. Comarca del Principat, a la regió de Tarragona. El cap de comarca és Montblanc. És una gran fossa excavada pel Francolí i pel riu d'Anguera al marge meridional de la Depressió Central, separada del Camp de Tarragona per la Serralada Pre-litoral. La Conca de Barberà estricta és constituïda exclusivament pels termes situats a la conca d'aquests dos rius, però la demarcació delimitada per la Generalitat de Catalunya (1935) conté, a més, una part de la dorsal de la Segarra històrica, a la del riu Corb, i l'altiplà on es forma el Gaià, presidida per Santa Coloma de Queralt, i també el terme de Vilanova de Prades, a la del riu Montsant.

La seva història

A la comarca hi ha mostres de poblament, de totes les èpoques prehistòriques. El neolític dels sepulcres de fossa és conegut pels jaciments de Conesa i de Santa Coloma de Queralt. El sepulcre megalític del pla del bosc de la Sala (prop de Passanant) és la mostra més meridional de la cultura megalítica al Principat. Al límit de la comarca, entre Vilaverd i la Riba, la cova de Cartanyà ha donat mostres de vas campaniforme i, més tard, d'època hallstàtica. Destacats objectes de l'edat del bronze han estat descoberts a l'Espluga de Francolí. Hi ha vestigis de poblament de les èpoques ibèrica i romana. A part els topònims, no hi ha restes de la colonització islàmica. La conquesta cristiana s'inicià a l'alt Gaià al començament del segle XI, i hom disposà guàrdies (guàrdia dels Prats, d'Ermemir, dels Collots) i castells estratègicament. S'hi establiren les cases de Queralt i de Cervera i l'ordre dels Templers, els quals centraren llur acció colonitzadora a Barberà. L'ordre del Císter, amb el monestir de Poblet (fundat a mitjan segle XII) impulsà també l'expandiment agrícola i ramader i l'establiment de molins, sobretot al llarg del Francolí, així com l'explotació de pedreres i mines. Contribuí també a la colonització del monestir de Santes Creus i algunes senyories particulars. El sector de les muntanyes de Prades formà part del comtat de Prades. Montblanc, Cabra i Sarral foren de pertinença reial. Els templers (i els hospitalers com a llurs successors) estengueren els seus dominis a l'Espluga, Pira, Barberà, Vallverd i Biure. Poblet ho féu damunt Vallclara, Vimbodí, Prenafeta i l'Espluga; i Santes Creus damunt la Guàrdia dels Prats i algu-

La Conca de Barberà.

CONCA DE BARBERÀ

Municipis	superfície Km.2	població (1970)	població (1981)
Barberà de la Conca	26,43	562	434
Blancafort	14,55	534	433
Conesa	28,91	176	142
l'Espluga de Francolí	57,16	3.181	3.549
Forès	16,52	86	71
Llorac	22,87	120	100
Monthlanc	90,24	5.021	5.241
Passanant	27,47	387	232
Les Piles de Gaia	22,54	173	125
Pira	8,16	401	382
Rocafort de Queralt	8,63	398	369
Santa Coloma de Queralt	33,96	2.894	2.728
Santa Perpètua de Gaia	67,67	130	91
Sarral (1)	52,33	1.521	1.431
Savallà del Comtat	14,58	102	58
Senan	11,89	51	35
Solivella	21,03	918	806
Vallclara	13,42	129	80
Vilanova de Prades	21,14	203	152
Vilaverd	12,82	488	412
Vimbodí	65,51	1.248	1.199
La Conca de Barberà	637,83	18.824	18.073

densitat: 28,3 h. per km.2 (1981)

(1) Sarral s'annexà Montbrío de la Marca el 1972. La població de 1970 correspon a Sarral i no inclou la de Montbrío de la Marca (101 h.); (2) inclou la població de Montbrío de la Marca.

nes localitats, especialment a l'alt Gaià. La resta del territori fou de jurisdicció baronial (Rocafort de Queralt, comtat de Santa Coloma, etc.). Vilaverd era senyoriu de l'arquebisbe de Tarragona. El territori de la Conca formà part de la vegueria de Montblanc; tanmateix, Santa Coloma de Queralt i la seva rodalia formaven part de la de Cervera; i Vallclara, Vimbodí i Senant de la de Lleida. Amb el Decret de Nova Planta la vegueria de Montblanc esdevingué una alcaldia major del corregiment de Tarragona; els territoris que pertanyien a les vegueries de Cervera i de Lleida passaren als respectius corregiments. Montblanc esdevingué cap d'un partit judicial dins la província de Tarragona el 1835, el qual ha estat afegit darrerament al de Tarragona.

En la divisió comarcal decretada per la Generalitat de Catalunya el 1936 el partit judicial de Montblanc fou pres com a base de la comarca, llevat dels municipis de Prades, la Febró, Capafonts, Montral, Vallfogona de Riucorb i Querol, però amb la inclusió del de Vilanova de Prades.

El ressorgiment de l'economia agrària s'esdevingué a finals del segle passat amb la creació de les primeres cooperatives agràries, la indústria i l'artesania, fins al davallament econòmic-cultural dels anys 1939-1955.

ENTITATS CULTURALS EXISTENTS

Les entitats de caire cultural a la Conca han estat sempre aplegades en associacions a vegades de caràcter polític i preferentment en sectors socials (pagesia, artesania, menestralia, propietaris, etc.).

A les petites viles aquesta activitat quasi sempre ha estat duta a terme pels sindicats de pagesos pel fet que aquest estament social és el dominant a la Conca.

A la vila de Montblanc, i a l'època anterior a la guerra civil van existir fins a cinc entitats d'aquest tipus. L'any 1939 aquesta activitat fou suprimida i no es va reempendre fins els anys 50 amb la creació de la primera societat cultural-recreativa anomenada Casal Montblanquí.

EL MUSEU-ARXIU DE MONTBLANC I COMARCA

El Museu-Arxiu ha estat la primera Entitat netament cultural al llarg de tota la seva història, es va crear com una necessitat de cara a recollir, preservar i potenciar la cultura autòctona de la Conca en totes les seves manifestacions.

La seva història

El Museu-Arxiu de Montblanc i Comarca es va fundar l'any 1958 gràcies a l'entusiasme d'un grup de montblanquins i de la Conca, homes sensibles a les nostres arrels culturals, que ja iniciaren l'any 1947 la seva primera labor en promoure la declaració de Conjunt Històric i Artístic la Ducal Vila de Montblanc. Varen veure molt clara la necessitat de crear una Entitat que aplegués i defensés la cultura de les nostres contrades, en totes les seves manifestacions, somorta aleshores, però viva en el seu passat gloriós.

Així, amb la donació generosa del noble edifici dels Josa, darre casa pairal de la família Alfonso-Andreu i en la persona del Sr. Lluís Alfonso, President honorari d'aquesta Entitat, cristal·litzà aquella inquietud en uns moments difícils de la nostra cultura. Però calia fer-ho i es va fer, per damunt de dificultats i, fins i tot, de menyspreu. I així la tasca callada, anònima quasi sempre, al llarg de més de vint-i-cinc anys, ha esdevingut la realitat actual del nostre Museu-Arxiu, a l'ensem que és un exemple a seguir, de cara a la capacitat i eficàcia, per altres institucions arreu de tot el país.

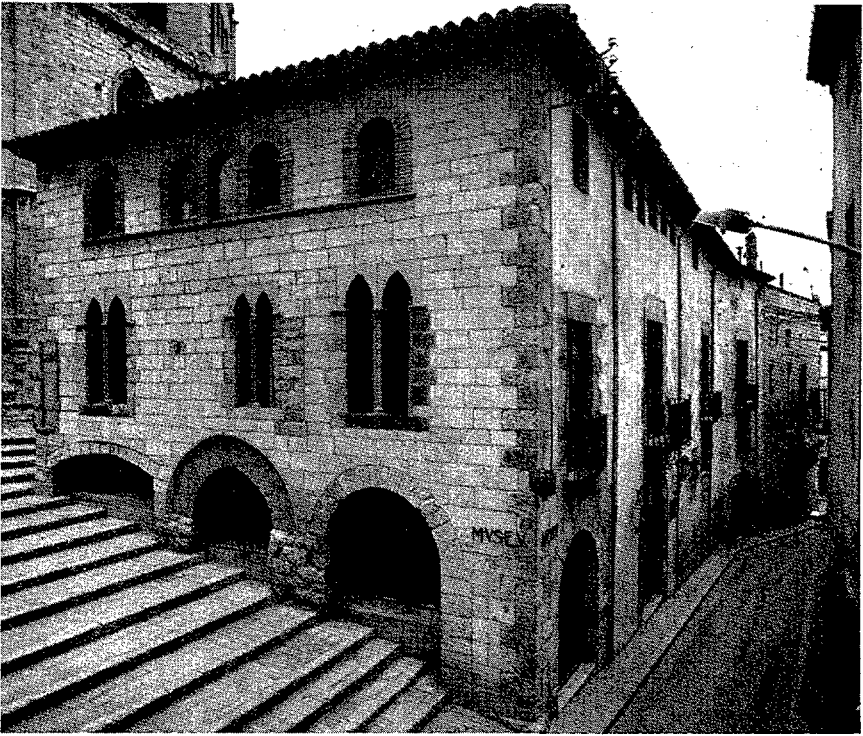
Continuar, millorar i enaltir la tasca empresa pels fundadors del Museu, és el millor dels homenatges que podem retre als homes de fe i sensibilitat que són, han estat i seran els veritables forjadors de Catalunya.

L'edifici

L'edifici del Museu-Arxiu està situat dintre del clos emmurallat i en un dels llocs de més caràcter del nucli antic de la Vila de Montblanc, al redós de l'Església de Santa Maria i prop de la plaça Major, en el casal anomenat dels Josa, noble família montblanquina de finals del segle XVIII, i darrerament conegut per Cal Portuguès.

En les obres de restauració i acondicionament de l'edifici s'han posat al descobert elements constructius que ens permeten datar la seva construcció ran del segle XIII, de manera particular la part i façana oest. Encara que hom no disposa de documentació que permeti saber el destí i finalitat de la seva construcció, la proximitat de les restes de l'edifici immediat, o primitives Escrivanies Reials, fundades pel Rei Alfons II l'any 1194, fa suposar que aquest en fos part o estés relacionat amb les dependències de la Cúria Eclesiàstica.

El posterior destí de l'edifici respon al caràcter particular d'una casa de menestral adaptada a l'economia pròpia de la pagesia de la Conca, o sigui propietaris de terres, amb funció de magatzem a la

Façana del Museu Comarcal

planta baixa; per al vi, l'oli, estables per als animals, estris de conreu i en el cas concret d'aquesta casa, un petit entresol, damunt de les quadres, amb un petit habitatge per al mosso de la casa amb entrada independent de la principal, que sols usaven els propietaris.

El primer pis o planta noble, amb dependències: sala, cambres, menjador i cuina. La segona planta o golfes estava destinada a guardar la palla, gra, patates, etc. Aquesta adaptació de l'edifici respon a les reformes efectuades al segle XVIII i n'és una mostra la façana principal amb una porta d'entrada pel carrer de Josa amb la caixa d'escala central. Les primitives porta i façana principals són les que, ja restaurades, donen a la part oest junt a les escales, finestres i balcons, posteriors, mutilaren i taparen els finestrals originals amb columnes i calats, així com les portes i els arcs de la planta baixa que avui han estat revaloritzats. A l'igual que d'altres edificis de la Vila i d'aquella època, la segona planta o golfes n'és un additament.

L'adaptació com a Museu-Arxiu va plantejar un problema doble. Per una banda la restauració dels elements descoberts, que for-

men una part important de l'aspecte arquitectònic-arqueològic, dins el caràcter i context urbà de la Vila. I per l'altra, calia adaptar el seu espai interior en funció de la finalitat pedagògic-museística, la qual cosa no havia estat prevista anteriorment. Es va procurar que ambdues solucions fossin compatibles. Tot plegat era una gran responsabilitat ja que es tractava de la restauració del primer edifici civil a la Conca.

El fons museístic

El mes de setembre de l'any 1978, i coincidint amb la commemoració del vintè aniversari de la fundació del Museu, s'inaugurarà, després de dos anys de treball, el nou acondicionament i la nova instal·lació del fons museístic que va quedar exposat de la manera següent.

PLANTA BAIXA.—Etnologia Comarcal, representada pels principals oficis de tradició a la Conca, amb dedicació àmplia dels derivats de la pagesia.

PLANTA PRIMERA.—Seccions d'Arqueologia: prehistòria, cultura ibèrica, romana, visigòtica, medieval, numismàtica, pintura, escultura, farmàcia del s. XVIII i documentació. A la part nord, la biblioteca i arxiu de l'Entitat, amb una petita sala dedicada a la música i al folklore.

PLANTA SEGONA.—El taller de restauració, classificació i arxiu dels materials arqueològics. En aquesta planta hi ha una nova sala d'exposició i una dotació de taller i sala de treball.

L'Entitat

El Museu-Arxiu de Montblanc i Comarca està constituït per una associació regida per una Junta General i una Junta de Govern, amb president, secretari, tresorer i vocals i un director i conservadors, amb socis numeraris, honoraris i col·laboradors. La Junta de Govern és elegida per la Junta General i renovada cada dos anys per la meitat dels seus membres. Aquesta assumeix la direcció i administració de l'Entitat. El Director i Conservadors tenen al seu càrrec la conservació, classificació, estudi i inventari de tot el fons museístic, amb la presentació adequada de les col·leccions exposades, així com el vetllar, junt amb els estaments públics, per la salvaguarda, protecció i divulgació de totes les manifestacions culturals en relació a la comarca.

La seva funció és multidisciplinària i l'assumeixen diverses Sec-

cions: Arqueologia, Història, Arxiu-documentació, Ciències, Cinema, Folklore, etc... A tots els càrrecs, tant de la Junta de Govern com de les Seccions, hi poden accedir totes les persones qualificades. A més, darrerament, hi funciona el Centre d'Estudis de la Conca de Barberà, el qual hi col·labora amb caràcter independent, donada la seva comesa.

L'aspecte econòmic de l'Entitat resideix en l'aportació de les quotes dels socis, assignacions anuals de la Diputació tarragonina i de l'Ajuntament de Montblanc, subvencions oficials, molt esporàdiques, i donatius particulars. Cal remarcar que el cost de les obres d'adaptació i instal·lació, ha estat costejat, en la seva major part, per donatius dels montblanquins residents o des de fora Vila.

Gosaríem dir que el Museu-Arxiu de Montblanc i Comarca és una de les poques entitats que amb una forta vocació comarcal ha reeixit des de la seva fundació, malgrat les seves dificultats econòmiques, i gràcies sobretot, a l'entusiasme i perseverància de tots.

MONESTIR DE POBLET

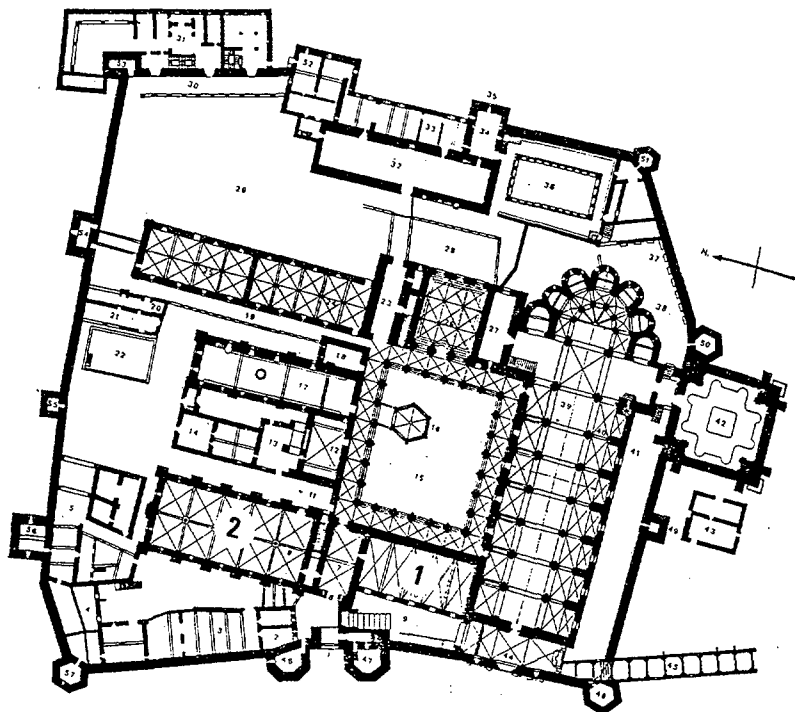
El seu origen es deu a la donació de terres que féu Ramon Berenguer IV, Comte de Barcelona, als monjos cistercencs de l'Abadia de Fontfroide, prop de la vila occitana de Narbona; aquests aixecaren el cenobi als monts de La Pena, obert cap al nord mirant a la Conca de Barberà.

Els Abats de Poblet varen prendre part, cridats pels sobirans, en la vida política del país.

Les ciències i les arts brillaren extraordinàriament, i per haver estat triat el segle XIIe Panteó dels Reis, els seus dominis anaren creixent de tal manera que arribaren a igualar els de la casa noble de Cardona, el més gran feu de Catalunya. El seu Abat arribà a ésser amo de viles i forteses, conseller de reis, membre nat del braç eclesiàstic de les Corts i "limosnero" major del regne d'Aragó.

En dispersar-se la comunitat el 1835, el monestir sofrí grans pèrdues i danys; però, després d'un temps d'abandonament s'inicià la seva restauració i el 1930 es creà un patronat que impulsà el resorgiment artístic de les velles pedres. El 1940 arribà a Poblet un petit grup de religiosos cistercencs, ressuscitant així la vida monàstica interrompuda des de feia més de cent anys.

A partir de finals del segle passat i després de la seva destrucció, el 1835, com a conseqüència de les primeres obres de restauració ini-

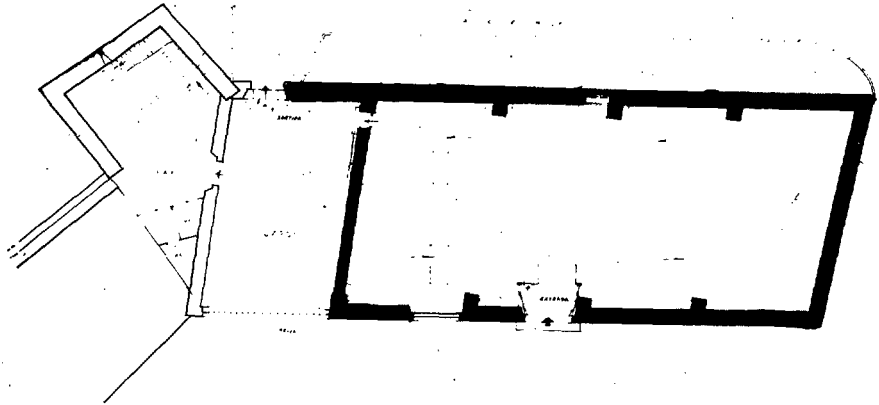
Planta del Monestir de Poblet
 1 Palau del Rei Martí. 2 Sala de l'Abat Mengucho.

ciades a primers de segle per Eduard Toda es recolliren els primers materials procedents del monestir en un primer intent de museu.

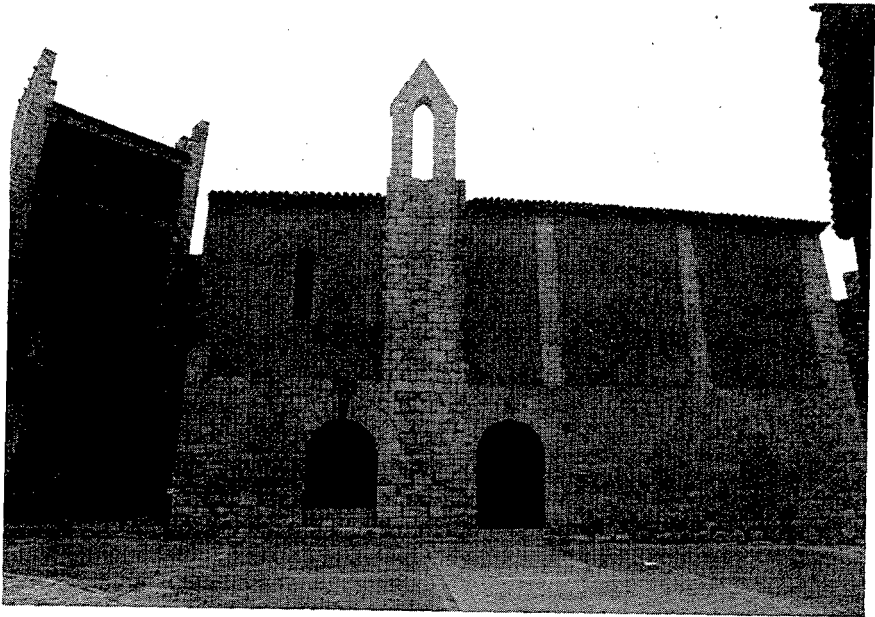
L'any 1960 es reordenà tot el material a la sala de l'Abat Mengucho, en què s'instal·là el museu monogràfic de Poblet. L'any 1977 s'instal·len algunes peces d'aquest museu a les sales del Palau del Rei Martí, inaugurant-se l'any 1978. Una segona secció del museu ha estat recentment re-instal·lada a la mateixa sala de l'Abat Mengucho.

MUSEU MARES CAPELLA DE SANT MARÇAL. MONTBLANC

Sant Marçal es construí a principis del segle XIV, al peu del Pla, enfront de la Serra, i fora de la primitiva població. El riuet Regina llepava els seus murs. Fou fundat i protegit, com a Hospital de Pobres, per Jaume Marçal, que morí el 1339, abans d'acabar les obres.

Planta

Capella de Sant Marçal, avui Museu Marés

En el mur que mira a llevant s'hi obren dues portes adovellades. L'interior és d'una sola nau, amb arcs diafragmàtics i coberta de fusta a dues vessants. S'hi venerà un Sant Crist que disfrutà de molta devoció. Va servir de residència a la Congregació i Germandat de la Puríssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist.

Es d'observar que al bastir-se la muralla de la vila el 1367, s'es-talviaren el tros que ocupa l'església. A una banda hi recolzaren l'esportell del riuet, dit avui Portalet de la Serra, i a l'altre alçaren una torre.

A l'any 1973, degut al seu abandonament es varen iniciar les obres de restauració que s'acabaren l'any 1974.

L'any 1979, l'escultor i col·leccionista Frederic Marés va cedir a l'Ajuntament de Montblanc una col·lecció d'escultures i pintures procedents del seu museu de Barcelona.

CENTRE D'ESTUDIS DE LA CONCA DE BARBERÀ

Pocs anys després de fundar-se el Museu-Arxiu, i de cara a ampliar la tasca investigadora i de publicacions, hom cregué convenient crear un Centre d'Estudis Comarcal per a mantenir viva la cultura autòctona de la C. de Barberà, promocionar i estimular des de professionals fins a afeccionats, estudiants, etc. perquè tinguessin un medi per a publicar els seus treballs o simplement neguits culturals.

El seu principal objectiu era la publicació periòdica que aplegués tota aquesta problemàtica i inquietud Comarcal. Per tant, calia un ajut econòmic mínim per engegar. La Junta del Museu va fer gestions, peticions a entitats bancàries, etc. però no es va tenir la més mínima resposta ni interès.

Passaren els anys fins que es tornà a insistir —perquè valia la pena fer-ho—, aquesta vegada la Diputació de Tarragona es va oferir a ajudar i que el Centre fos una Entitat adherida a l'Institut d'“Estudios Tarraconenses —Ramon Berenguer IV—”. Així, per fi, el 10 de setembre del 1978, es va fer la presentació oficial del centre d'Estudis de la Conca de Barberà, com a Secció del Museu-Arxiu però ja amb una autonomia total de gestió. En aquesta presentació també es féu la del primer volum de la seva publicació —*Aplec de Treballs*—. Aquesta realitat assolida al cap de tants anys d'intents, es feia amb l'aparició de la primera publicació d'un Centre d'Investigació de la Conca al llarg de la seva història.

Bibliografia
Històric-geogràfica de la
Conca de Barberà
 (Aportacions per a una Bibliografia Comarcal)

M. ANGELS ALIÓ · ROSA ALMUZARA

Centre d'Estudis de la Conca de Barberà
 Montblanc 1983

APLEC
DE
TREBALLS N.º 5

DEL CENTRE D'ESTUDIS
DE LA
CONCA DE BARBERÀ

MISCEL·LANIA EN HONOR DE
 JOSEP IGLÉSIES

MONTBLANC, 1983

Publicacions del Centre d'Estudis

L'activitat del Centre en el decurs dels seus sis anys de vida ha estat fructífera, fins i tot més enllà de les precissions dels seus fundadors: bon exemple d'això són els cinc volums de l'*Aplec de Treballs* publicats. La *Bibliografia de la Conca*, i un gran nombre d'activitats i actes de la cultura comarcal.

HOSPITAL DE SANTA MAGDALENA MONTBLANC

La destrucció dels arxius parroquials, ha fet que no hi hagi cap mena de dada històrica de l'hospital, tant referent a l'edificació com a la Institució.

Hi ha documents tardans (s. XVIII) i amb poca validesa per a la investigació històrica, car són estats de comptes que no permeten esbrinar dades de la seva construcció, etc.

S'ha arribat a la conclusió que fou ocupat d'ençà la seva fundació per la Confraria dels Pobres de Jesucrist; que l'any 1598 aquesta Confraria va rebre un important llegat. Fins al segle passat funcionà com a hospital de pobres; al començament del s. XX fou centre d'ensenyament de les Monges Carmelites, i fins fa poc era "Escuela Nacional". Més tard ha esdevingut fàbrica tèxtil, local de reunions, etc. Ara és propietat de l'Ajuntament de Montblanc.

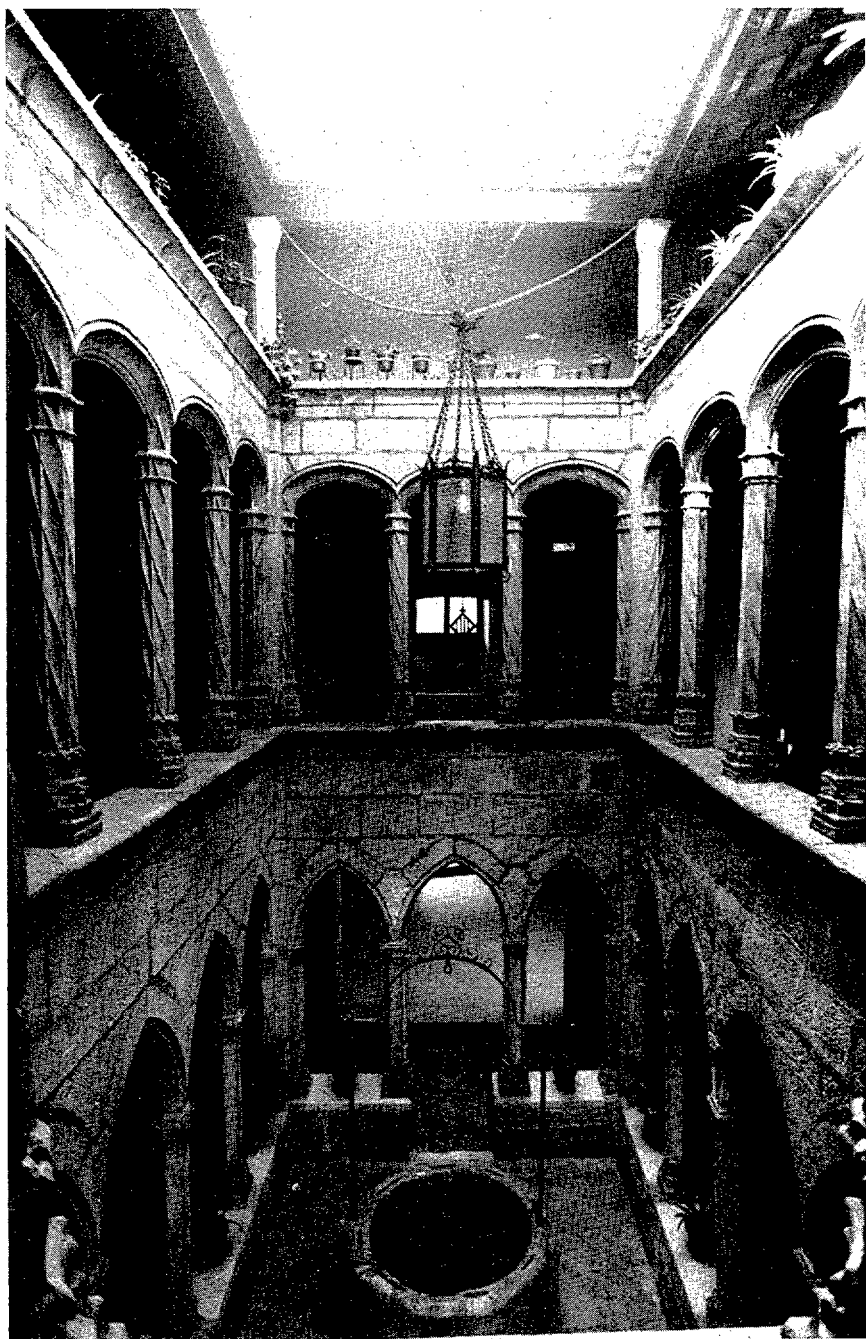
L'any 1947 fou declarat "Monumento Histórico-Artístico de carácter Nacional", com edifici important del Centre Històric de la vila de Montblanc.

Plantejada la conveniència de restaurar-lo, s'estudià el millor ús que li esqueia d'acord amb la seva estructura, el seu passat històric i el seu espai original. En aquest sentit, es projectà la instal·lació a l'edifici de l'hospital dels arxius històrics de la vila i comarca, quedant convertit a curt terme en un centre comarcal de documentació.

Les obres es varen començar l'any 1981 i varen acabar l'any 1983; el cost fou a càrrec de la Direcció General d'Arquitectura de la Generalitat.

L'any 1982 es va crear l'Arxiu Comarcal mitjançant conveni establert entre Ajuntament i Generalitat.

Actualment, hi ha un arxiver. El fons documental prové en part del dipòsit de protocols notariaus que es guardaven entre d'altres al Museu i als fons de l'arxiu municipal.

Interior del Claustre de l'Hospital de Santa Magdalena

L'any 1982 es va crear l'arxiu comarcal mitjançant conveni establert entre Ajuntament i Generalitat.

Actualment, hi ha un arxiver i una família que fa les funcions de la consergeria.

El fons documental prové en part del dipòsit de protocols notariaus que es guardaven entre d'altres al museu-arxiu i als fons de l'arxiu municipal.

D'altra banda, l'església, per les seves especials característiques, es destinà a sala d'actes i conferències, vinculada a les activitats culturals i cíviques de l'Ajuntament i del propi Arxiu.

2. CONCEPTE

Aquest projecte museogràfic de la Conca de Barberà, es fonamenta de manera principal en el concepte bàsic del que ha de ser un veritable Museu, o sigui una Institució permanent, sense afany de lucre i al servei de la societat i del seu desenvolupament. Aquesta és la definició que promulga el Consell Internacional de Museus, l'ICOM; el llibre Blanc dels Museus de Catalunya i la normativa del Servei de Museus de la Generalitat.

En base a aquest concepte, la reestructuració del Museu Comarcal de la Conca de Barberà, passa per una detinguda anàlisi dels punts més importants:

PRIMER. La tasca portada a terme durant els 26 anys de vida de la Institució Museu-Arxiu de Montblanc i Comarca, i de la nova situació de Museu Comarcal integrat a la Xarxa de Museus Comarcals de Catalunya, d'acord amb el conveni signat entre la Generalitat, Museu-Arxiu i l'Ajuntament de Montblanc.

SEGON. La realitat cultural de la Conca de Barberà i dels centres i institucions culturals, museístiques o de vinculació existents.

TERCER. La "voluntat" d'organització dels Museus de Catalunya per part del Servei de Museus de la Generalitat i de la gent que configura la comunitat comarcal de la Conca de Barberà.

REALITAT CULTURAL DE LA CONCA

L'activitat cultural de la Conca de Barberà sempre ha estat presidida de manera preferent —al llarg de tota la història— per la iniciativa

de la Vila de Montblanc, com a capital de la primitiva Vegueria i després de l'actual comarca; la seva importància històrica i política de Vila Real i Ducal ha anat estretament lligada amb tot l'esdevenir català després de la Reconquesta, juntament amb la gran influència del Monestir de Poblet, panteó dels monarques catalans i de gran transcendència dins l'ordre religiosa del Císter, juntament amb els cenobis germans de Santes Creus i Vallbona de les Monges, situats en les comarques veïnes.

El panorama cultural a partir de la segona meitat del segle passat queda íntimament lligat al ressorgiment social de Catalunya i de manera particular a la Conca amb la creació del cooperativisme agrari —primera manifestació dins l'àmbit nacional— i que tanta transcendència havia de significar per al país. Aquests “sindicats” —nom que es dona a la Conca a les cooperatives agràries— varen assolir la representació d'entitats cultural-recreatives de manera quasi exclusiva en tots els pobles de la Conca. A Montblanc, a part del Sindicat, és crearen d'altres entitats culturals i recreatives que depenien dels diferents gremis o estaments socials, com a conseqüència d'estar situada a la Vila la major part de la indústria i artesanía comarcal. L'aspecte més estretament relacionat amb la cultura es feia dins d'aquestes Entitats, amb publicacions periòdiques, de diverses tendències polítiques, manifestacions artístiques: pintura, teatre, cant coral, música, folklore, poètiques, etc. Tan sols a Montblanc hi va haver quatre societats i diverses publicacions periòdiques.

Tot aquest panorama queda anul·lat a partir de l'any 1939 i fins els anys 50 que es crea, de nou, la primera societat cultural i recreativa —El Casal Montblanquí— que aplega la majoria dels habitants de la vila. Les Biennals d'art de Montblanc assoleixen un gran prestigi en totes les seves edicions fins a l'any 1965. El Museu-Arxiu es crea l'any 1957 amb caràcter d'associació de dret privat; és la primera entitat de caràcter comarcal amb finalitat pedagògic-museística i destinada a recollir, difondre i conservar tot el patrimoni cultural derivat dels béns mobles i documentals, així com es promou la salvaguarda i primera restauració del Patrimoni arquitectònic o monumental de la Vila de manera preferent; molts dels seus membres col·laboren també en la restauració del monestir de Poblet. Es dona un fort impuls en recuperar l'important legat arqueològic —preferentment de l'època prehistòrica, d'etnologia comarcal, art, etc. Es creen seccions per a cada àmbit i es promouen conferències, exposicions, seminaris, cursets de llengua catalana, diades literàries,

sardanistes, etc. i finalment es crea el Centre d'Estudis de la Conca de Barberà com a òrgan de publicació i investigació comarcal. Tot això és a grans trets la realitat cultural d'una comunitat de menys de 15 mil habitants que inclou la part de la Conca de la Segarra, amb Santa Coloma com a centre principal. La problemàtica a partir de la divisió comarcal del 1932 d'aquesta sub-comarca li fa merèixer un estudi a part, que anotem més endavant.

POLÍTICA CULTURAL

Revitalitzar la cultura d'un país, després d'una llarga etapa de privatització obligada de la mateixa, és realment una tasca difícil. Aquesta és la situació particular de Catalunya i de l'enorme responsabilitat que recau damunt del seu òrgan suprem de govern, la Generalitat.

Organitzar la cultura d'un país, després d'una llarga etapa de privatització obligada de la mateixa, és realment una tasca difícil. Aquesta és la situació particular de Catalunya i de l'enorme responsabilitat que recau damunt del seu òrgan suprem de govern, la Generalitat.

Organitzar una de les parts importants d'aquesta faceta, els Museus de Catalunya, i de manera preferent els Museus Comarcals, correspon de ple dret al Servei de Museus de la Generalitat en una estreta "voluntat" de col·laboració amb els Museus existents i els que cal potenciar a nivell comarcal. Cal destacar que aquesta situació de política de planejament es presenta per primera vegada al país, i fins i tot, a la resta de l'Estat espanyol; és doncs, una oportunitat transcendent, i més encara des de la problemàtica dels Museus catalans i de la seva gran proliferació.

El Museu Comarcal, en base a un nou concepte organitzatiu, modern i eficaç, esdevé una veritable institució composta per una trama de manifestacions o trets culturals —molts d'ells encara vius en la gent actual— lligats entre sí i que formen el nucli del Museu Comarcal. Cal potenciar les seccions més importants i les que donen un exemple més peculiar de la personalitat cultural de la comarca. Aquestes radiquen geogràficament en el seu lloc d'origen, de l'àmbit comarcal. Les seccions de caràcter general i els serveis principals es situen en el nucli de Museu existent; l'efectivitat del sistema es caracteritza per una reducció dels costos dels serveis i una més gran eficàcia dels objectius.

La comarca com a àrea geogràfica —i de manera particular, a

Catalunya— manté viva la deguda i correcta proporció humana on la seva comunitat encara manté el vincle de comunicació cultural entre sí, al contrari de les zones de gran concentració i massificació urbana en què aquesta proporció no existeix; recollir aquesta realitat de la cultura autòctona amb la participació de tota la seva comunitat, és un exemple viu i preservador de la mateixa i una experiència de cara al futur.

Aquestes noves experiències ja han estat realitzades i amb resultats del tot positius a llocs com França i Anglaterra, amb divisions territorials semblants a les de Catalunya, i amb àrees com les de la Conca de Barberà de poca densitat museística. El sistema, a part de canalitzar i simplificar la gestió museística, desenvolupa també de manera efectiva el coneixement de la comarca en els aspectes geogràfic, de visita obligatòria de les viles i poblets —estiguin o no radicades algunes de les seccions del museu comarcal— així com de tots els monuments, paratges naturals, etc. que configuren la comarca. És realment una experiència revitalitzadora especialment de les zones poc conegudes de l'interior.

3. PROPOSTA D'ACTUACIÓ

ESQUEMA DE MUSEU COMARCAL

En base a l'estudi i anàlisi dels apartats anteriors, l'esquema del futur Museu Comarcal de la Conca de Barberà, queda estructurat de la manera següent:

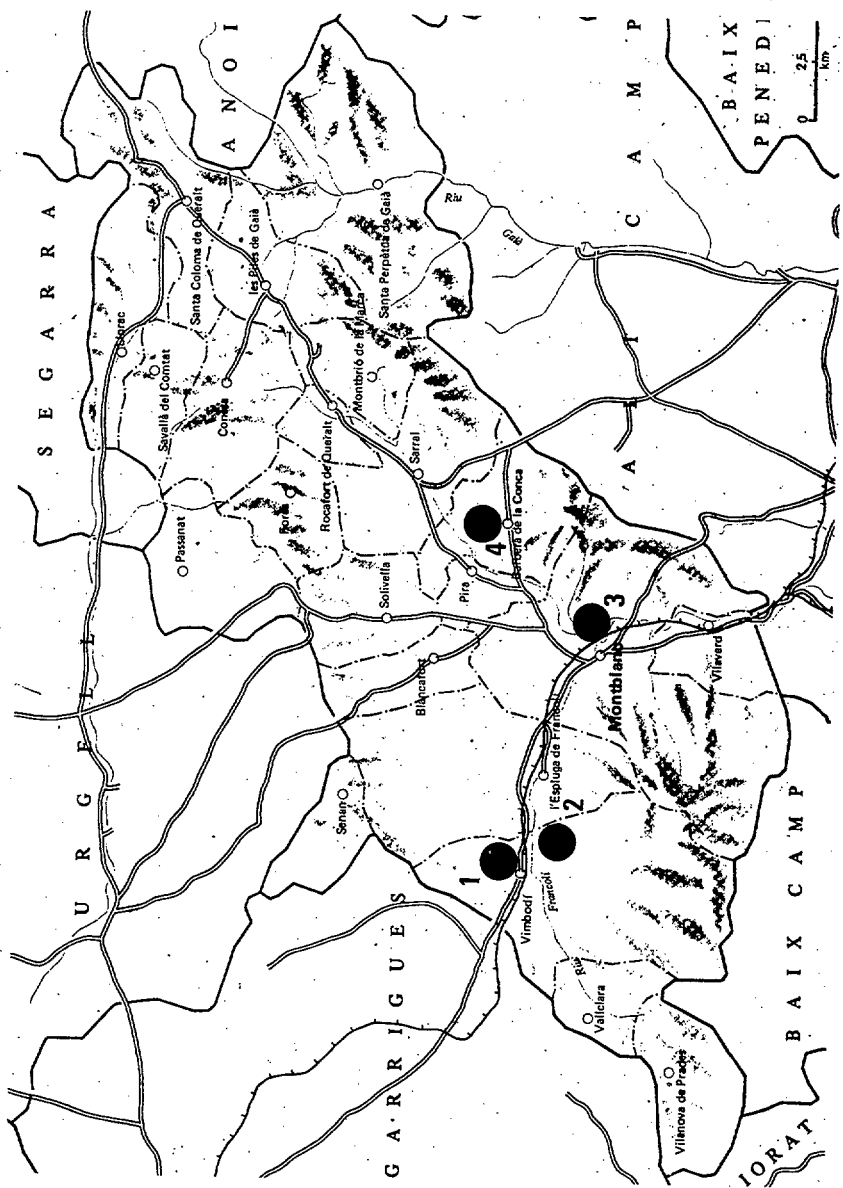
a) Seccions o àmbits monogràfics a crear de nou en els diferents indrets de la Conca.

b) Museus o Entitats en relació o vinculació museística existent i a integrar a la nova trama de museu comarcal.

c) Reinstal·lació del fons museístic del Museu-Arxiu Comarcal a Montblanc amb l'ampliació de les seccions de caràcter general, i una representació en síntesi de les diferents seccions monogràfiques situades dins l'àrea de la comarca. Planificació i dotació de serveis i personal per a cobrir tota la trama del museu comarcal.

Seccions a crear

La creació dels Museus Monogràfics són aspectes bàsics de la personalitat pròpia de la Conca de Barberà, i testimonis materials del medi físic i cultural dels seus habitants; d'aquestes manifestacions cal

- 1 • Museu del Vidre
Vimbodí
- 2 • Museu del Cister
Monestir de Poblet
- 3 • Molins Hidràulics
Molins de la Vila
Montblanc
- 4 • Museu del Coope-
rativisme Agrari.
Barberà

desllindar les que són històriques del passat i d'altres recents o actuals i que són les que cal potenciar i rescatar de cara al futur.

De totes aquestes noves creacions, algunes no han estat mai representades a l'actual Museu-Comarcal de Montblanc i d'altres només d'una manera molt extractada; en ambdós casos s'ha patit d'una manca manifesta d'espai i pel fet que algunes seccions tant per la seva temàtica com pel seu contingut de material i situació específica mereixien un espai o local exclusiu.

MUSEU DE CIÈNCIES NATURALS. MONTBLANC

El medi natural de la Conca es caracteritza de manera preferent per l'existència de la Serralada de Prades, massís del sistema pre-litoral català, de gran importància des del punt de vista geològic, zoològic, botànic —amb espècies úniques— i de l'evolució de l'home i el seu assentament amb una extraordinària riquesa de jaciments arqueològics en tota l'etapa prehistòrica. Una part important dels materials d'aquests es troben en el Museu-Arxiu i constitueixen un dels fons més importants. Un altre fet important és el projecte de declaració d'una part de la Serralada de Prades com a Parc Natural de Catalunya.

La creació d'un Museu de Ciències Naturals de la Conca és necessària i al mateix temps materialment factible gràcies a l'existència de materials, treballs d'investigació, publicacions, etc. portats a terme i des de fa anys pel grup de col·laboradors i investigadors del Centre d'Història Natural de la Conca de Barberà i que a partir d'ara estan integrats com a Secció del Museu Comarcal. Són els que es faran càrrec del muntatge del nou Museu i de continuar la tasca del Centre.

Aquest s'ubicarà en un edifici dins el centre històric de la Vila de Montblanc, a pocs metres de l'actual Museu i com a introducció al medi físic. Aquesta secció, per la seva temàtica, pot integrar-se de manera perfecta en les característiques pròpies de l'edifici sense destruir la seva qualitat arquitectònica: les cel·les es converteixen en sales d'exposició i el pati central en àmbit de distribució; també els patis o jardins s'aprofiten per a la mostra de peces geològiques i d'espècies botàniques vives. La resta de les dependències es dediquen a magatzems del museu i sales de treball i classificació. Amb aquest tipus d'instal·lacions i reutilització no es modifica el caràcter de l'edifici sinó que en ressalta la seva qualitat. L'estret lligam amb el servei del Museu Comarcal omple un aspecte pedagògic molt important de

Edifici de la Presó Nova, futur Museu de Ciències Naturals

cara a l'actual increment de visitants: estudiants, escoles, investigadors, etc. i que en l'actualitat no es podia oferir per manca d'espai. A més, la ubicació a la planta primera d'una Escola-Taller d'Art armonitza ambdues finalitats.

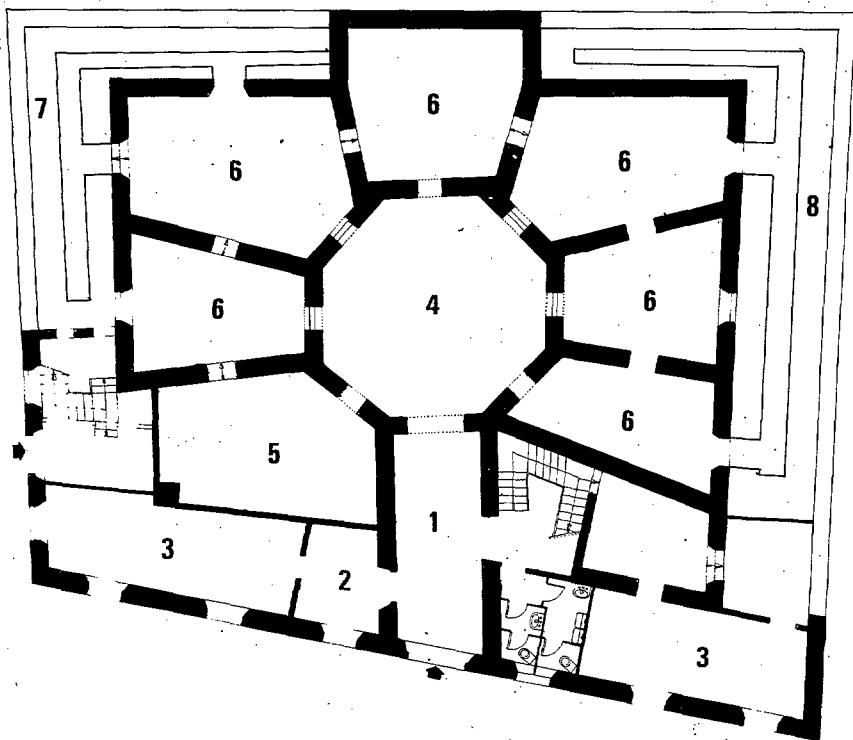
Síntesi històrica

L'edifici anomenat "Presó Nova", fou inaugurat l'any 1890, igual que el jutjat i com a conseqüència de la nova divisió de Catalunya en 25 partits judicials; un d'ells es constituí a Montblanc i comprenia tots els pobles de l'antiga Vegueria. L'any 1893 fou suprimit per Madrid. L'any 1926 fou novament restituit fins que en els anys 60 es tornà a suprimir de manera definitiva com a conseqüència del trasllat del jutjat de primera instància.

A primers de segle s'utilitzà com a escola pública. Actualment és propietat del Municipi.

La presó nova substituï la vella situada als baixos del casal del Castlà, a la placeta de Sant Miquel. Es bastí al redós de l'Església Major de Santa Maria enfront de la primitiva pedrera del Pla de Santa Bàrbara, i aprofitant per a la seva construcció la pedra de la mateixa.

Es una construcció aïllada amb façanes als carrer Pedrera i

Planta del Museu de Ciències Naturals

1 Vestíbul. 2 Consergeria. 3 Magatzem-sales investigació i documentació.
4 Pati central distribució. 5 Sala de Projeccions. 6 Sales d'exposició: Geologia,
zoologia i botànica. 7 Jardí Geologia. 8 Jardí botànica

Escultor Balart; consta de dues plantes i té l'accés principal pel carrer de La Pedrera.

Rehabilitació de l'edifici

En primer lloc, aquesta acció en favor del monument, està estretament lligada al projecte que la Direcció General d'Arquitectura i Habitatge de la Generalitat està a punt d'iniciar, encaminada a la potenciació del Centre Històric de la Vila de Montblanc, amb l'ordenació de la zona en què el teixit urbà està més degradat, o sigui, el primitiu nucli d'assentament de Montblanc al voltant del turó nomenat Pla de Santa Bàrbara.

Aquesta encertada acció comporta una revitalització total no tan sols de la zona en concret sinó que en traça unes directrius de cara a la recuperació dels Centres Històrics. Afronta la problemàtica de

l'ordenació de carrers, serveis, millora de les vivendes, enderroc de les construccions degradades o en desús, i nova reutilització com en el cas de la Presó Nova; així com la construcció de nous habitatges amb un concepte de simbiosi conjunta amb el caràcter i personalitat del Centre Històric; i, finalment, l'ordenació del pla de Santa Bàrbara, com a passeig i mirador natural de la Vila i Conca, amb la disposició adient de les restes arqueològiques que conté.

MUSEU DEL VIDRE. VIMBODÍ

Una de les activitats industrials característiques de la comarca, que varen donar molt de prestigi per la seva qualitat, va ésser la del vidre de Vimbodí.

L'origen d'aquesta Vila es remunta a la repoblació de la Conca després de la reconquesta, en temps de Ramon Berenguer IV. Dins del seu terme municipal s'establí seguidament el monestir de Poblet; a partir de llavors la vila passà a ser de domini del cenobi cistercenc pràcticament fins l'exclaustració. El municipi consta d'uns 1.300 habitants i està situat a ponent de la Conca, tocant a la comarca de les Garrigues.

Encara que la seva economia bàsica és l'agricultura, com el de la majoria de pobles de la Conca, la de tipus industrial a partir de finals del segle passat es caracteritzà per la fabricació del vidre. Segons documents de l'arxiu de Poblet ja trobem en el s. XII l'establiment d'un vidrier a Nerola, prop de Vimbodí.

Aquesta indústria que va funcionar fins els anys cinquanta, es dedicà de manera preferent a la fabricació de garrafes i "bombones" de capacitat entre 2 i 60 litres, porrons de totes mides i varietats, també setrills, càntirs, gerros, pots de drogueria, xatos per a conserves i d'altres peces d'artesanía, amb vidre català verd i blanc.

Hi treballaven uns 50 obrers entre fagonistes, oficials i vidriers, arqueta i aprenents; hi va arribar a haver 7 places de porroners, cada plaça es componia de dos vidriers i un aprenent, feien 220 porrons per jornada, igual amb els setrills.

Els mercats més importants eren Barcelona, Burgos, Valladolid, Rioja, Navarra, Saragossa i València. Des de fa anys i amb vistes a un possible museu es varen recollir gran quantitat de peces que el municipi guarda, així com estris per a la fabricació. Encara viuen persones que hi varen treballar.

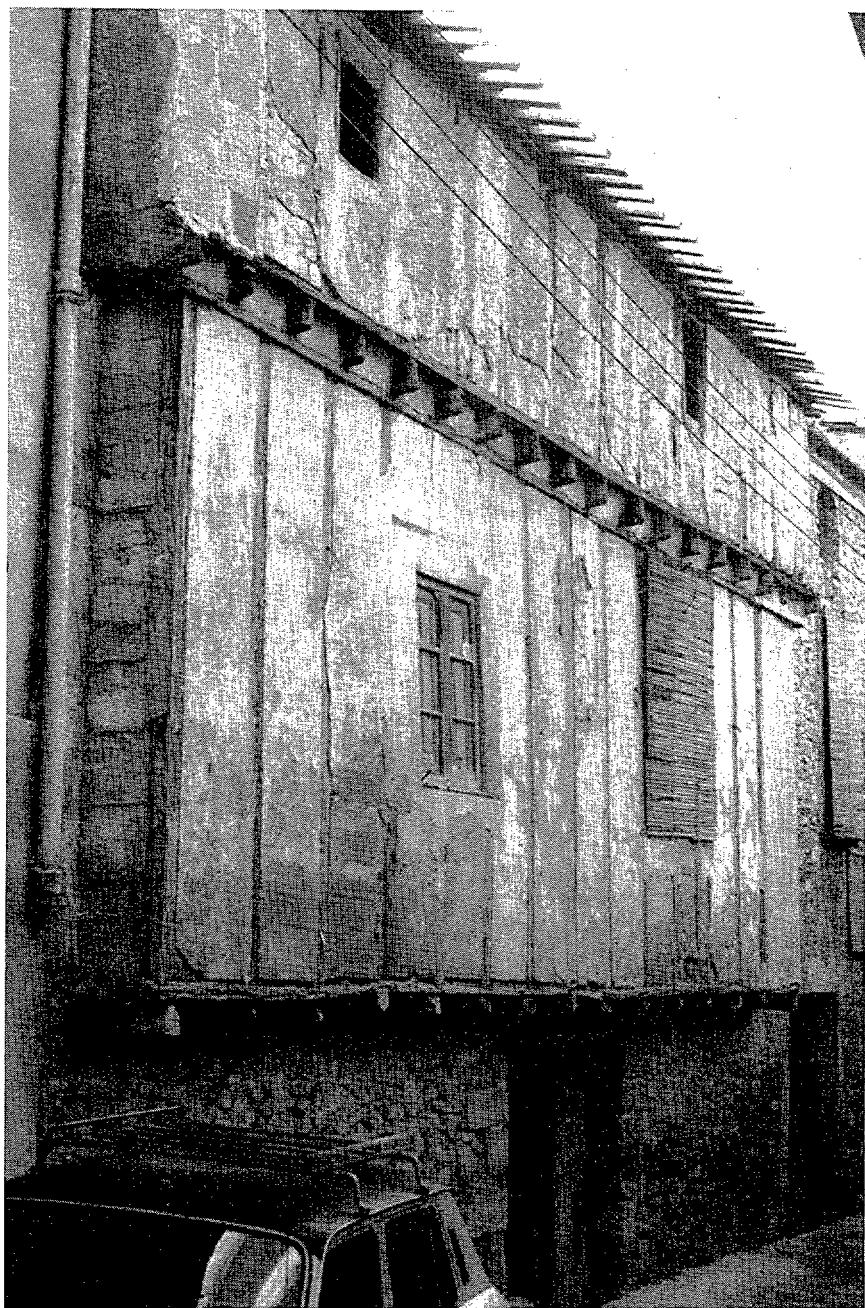
Durant les obres de reinstal·lació del Museu Comarcal l'any 1976-78 ja es va pensar en la instal·lació d'una secció dedicada al vidre de Vimbodí. No obstant, en primer lloc per manca d'espai, i en segon lloc per considerar que aquesta secció d'etnologia comarcal s'havia forçosament de deixar al seu lloc d'origen i constituir per si sol un museu monogràfic.

En el moment en què el Servei de Museus va encarregar la redacció d'aquest projecte museogràfic, la direcció del Museu Comarcal es va posar en contacte amb l'Ajuntament de Vimbodí, a fi de programar la creació del futur Museu del Vidre. Totes les gestions portades a terme fins avui demostren que l'actual Consistori té el ferm propòsit de tirar endavant amb l'ajut de la Generalitat i el Museu Comarcal. El concepte del Museu és que sigui eminentment pedagògic i viu. A la planta baixa es preveu el muntatge d'un forn de vidre per a la fabricació de peces típiques com les fabricades antigament i de la millor qualitat artesana. El funcionament del forn anirà a càrrec del personal de la vila i aquest el gestionarà el mateix Ajuntament d'acord amb un programa econòmic i de jornades de treball adients. A la planta primera, s'instal·larà el fons del museu compost per les peces que guarda el municipi, documentació referent a la indústria del vidre, etc. Es preveu una petita secció per a la venda de peces. La visita al museu tindrà com a finalitat primordial conèixer tot el procés de fabricació, composició de matèries, evolució de les tècniques i la tipologia de les peces, mercats, etc.

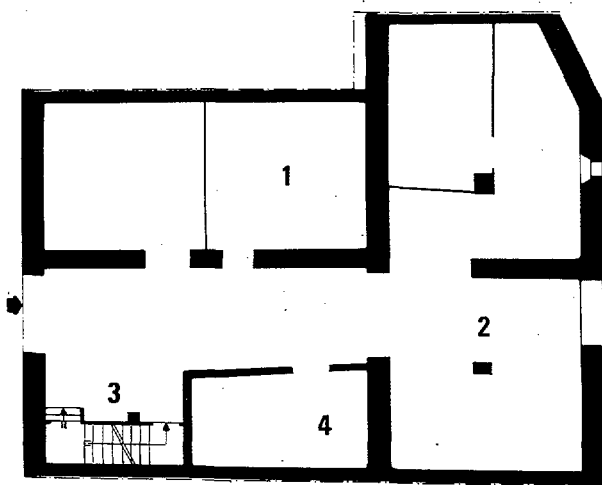
L'edifici

Recentment, l'Ajuntament de Vimbodí ha gestionat la compra d'un edifici al carrer Joan Grinyó, compost de planta baixa, primer pis i unes golfes amb una superfície de 167 m.² de planta, i ha estat utilitzat fins fa poc com a vivenda de pagès. A la planta baixa hi ha les corts per a animals i magatzems d'estris del camp; en el primer pis hi ha la vivenda, i en el segon pis unes golfes per a magatzem per guardar la collita pròpia.

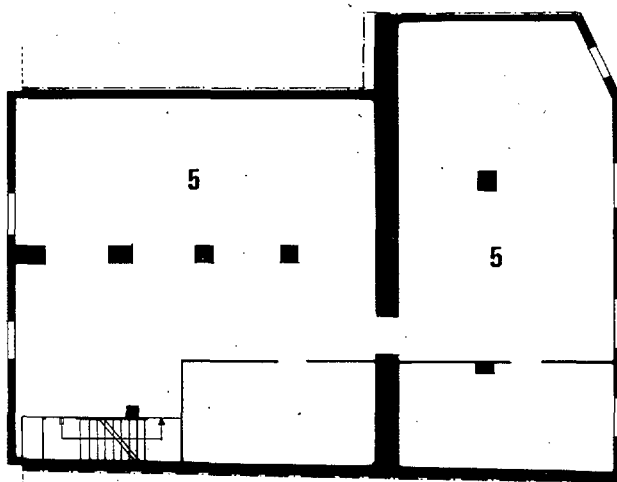
Les obres immediates per a la seva deguda adequació com a Museu, consisteixen en: arranjament total de la teulada, consolidació dels trespols i paviment de la planta baixa, nova construcció d'escala i serveis sanitaris. Les façanes es restauraran conservant el seu caràcter original, de manera preferent la principal que conserva una típica estructura de fusta.

Estat actual de la façana del futur Museu del Vidre

PLANTA BAIXA

PLANTA PIS

Plantes del futur Museu del Vidre

- 1 Sala de projeccions
- 2 Forn per a la fabricació de vidre
- 3 Consergeria
- 4 Serveis
- 5 Sales d'exposició

Instal·lació del Museu

A la planta baixa es preveu un vestíbul o recepció, una petita sala de projeccions-conferències, i un espai destinat a taller amb forn per a la fabricació del vidre.

La primera planta es dedicarà a sales d'exposició del fons museístic, peces de vidre, documentació, etc.

Les golfes es destinen a magatzem del propi museu.

MUSEU DEL COOPERATIVISME AGRARI BARBERÀ DE LA CONCA

La característica majoritàriament social de la Conca és la pagesia, més de la meitat de les terres agrícoles estan dedicades al conreu de la vinya; el vi és la font més important d'ingrés d'aquest sector.

Un fet notable i que transcendeix més enllà de l'àmbit estrictament comarcal, és el d'iniciar-se a la Conca de Barberà el primer cooperativisme a Catalunya i a l'Estat espanyol. Aquest embrió va fecundar al poble de Barberà de la Conca l'any 1874; allí es va crear la primera societat agrària i el primer celler i fou la primera vegada que es va elaborar el vi en comú. Aquella Societat de Treballadors Agrícoles de Barberà, va ésser la pionera (dotze anys abans de la Llei de Sindicats Agrícoles el 1906), en la creació d'aquest nou concepte social agrari i que tanta transcendència va tenir al camp a Catalunya. Això es va produir després de 15 anys de misèria i de l'èxode de la gent del camp com a conseqüència de la fil·loxera.

Aquest esdeveniment històric del resorgiment agrari (l'any 1915 de les 11 cooperatives existents al país, 6 estaven situades a la Conca de Barberà i constituïen la Federació Agrícola més important de les comarques vinícoles), va portar a la construcció de nous edificis —cellers—, coneguts amb el nom de "les Catedrals del Vi", obres mestres de l'arquitectura noucentista amb arrels del modernisme i fonamentades en una gran racionalitat constructiva. Representen els primers monuments arquitectònics a Catalunya de caire agrari, que es varen alçar per primera vegada a la Conca, amb obres destacades a l'Espluga de Francolí, Rocafort de Queralt, Montblanc, Pira, Barberà, Sarraí, de gran importància arquitectònica, i d'altres més modestos a la resta de pobles.

Dins el nou concepte de Museu Comarcal i de cara a la revalorització i a l'ensens de recuperació dels trets més importants de l'ètnia,

Edifici de "La Societat" en el seu estat actual.
Futur Museu de Cooperativisme Agrari.

Sindicat Nou. Obra de l'Arquitecte Cèsar Martinell

cultura i socio-economia de la comarca, aquest fet de la pagesia i de manera especial del cooperativisme, constitueix per si mateix un tema important dins la trama del Museu. (Aquesta secció, actualment, ja està representada al Museu Comarcal, encara que de manera parcial per manca d'espai). Per tant, és del tot indispensable que aquest àmbit sigui instal·lat dins d'un celler cooperatiu, en una part del mateix, en primer lloc perquè l'edifici ja constitueix per ell mateix un valor artístic, i en segon lloc perquè dins l'ambient d'aquest s'explica millor el fet agrari i de manera especial el referent al cooperativisme. Es pretén que aquesta secció del Museu Comarcal sigui pedagògicament viva, en estar íntimament lligada a les cooperatives de la Conca. Els diferents aspectes de l'evolució tècnica en l'elaboració del vi i els materials emprats, per exemple, s'han de presentar amb una triple visió: històrica, tècnica i social, des dels temps més remots fins a l'actualitat. El visitant podrà comprendre aquesta evolució de manera real i el funcionament d'un celler cooperatiu actual.

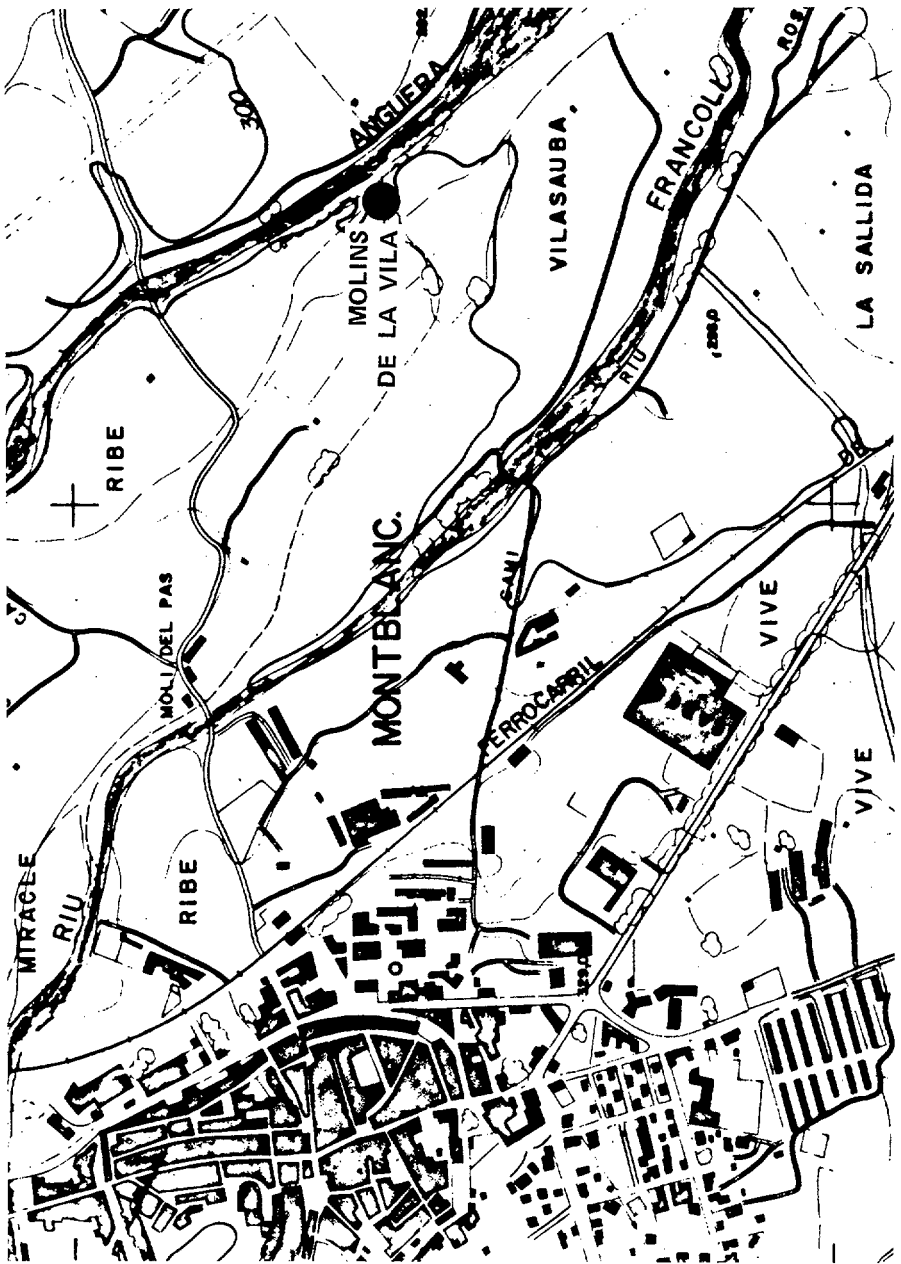
Aquest Museu o secció monogràfica s'ha de muntar amb una estreta col·laboració entre la Generalitat, Diputació, Ajuntament, Cooperatives de la Conca i Museu Comarcal, tenint en compte també la incidència del nou projecte de comercialització del vi de la Conca, amb una planta d'envasat de vins, i que també pot ajudar.

Actualment es tenen contactes amb diversos organismes oficials per poder restaurar i rehabilitar el primitiu edifici de la *Societat* que junt amb el nou celler aplegarà tot el fons històric i material del futur Museu del primer Cooperativisme agrari a Barberà.

MOLINS HIDRÀULICS. MOLINS DE LA VILA. MONTBLANC

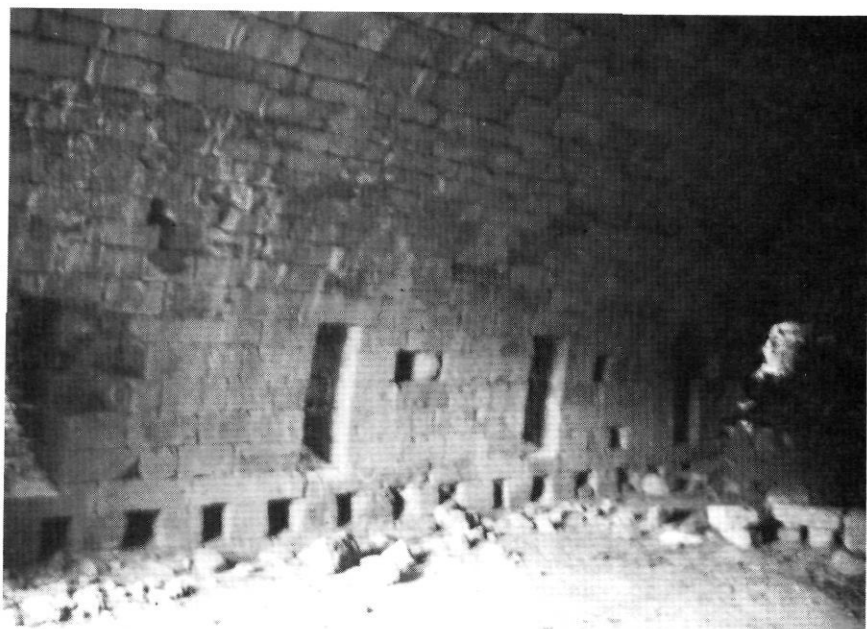
Aproximadament a un quilòmetre a llevant de la Vila de Montblanc, entre els rius Francolí i Anguera, es troben les restes de l'antic conjunt arquitectònic conegut avui amb el nom de "Molins de la Vila", l'existència d'un molí fariner és la que donà el nom a aquesta partida de terra que també es coneix amb el nom de "Vilasalva".

En aquest lloc mateix existia ja en temps de la reconquesta un poblat dit de "Dues-aigües". Acabada aquesta, l'any 1155 el Comte de Barcelona Ramon Berenguer IV lliurà un document a favor de Pere Berenguer de Vilafranca disposant que aquell poblat s'anomenés "Vilasalva" al mateix temps que el nomenà batlle.

Detall dels cacaues de la bassa

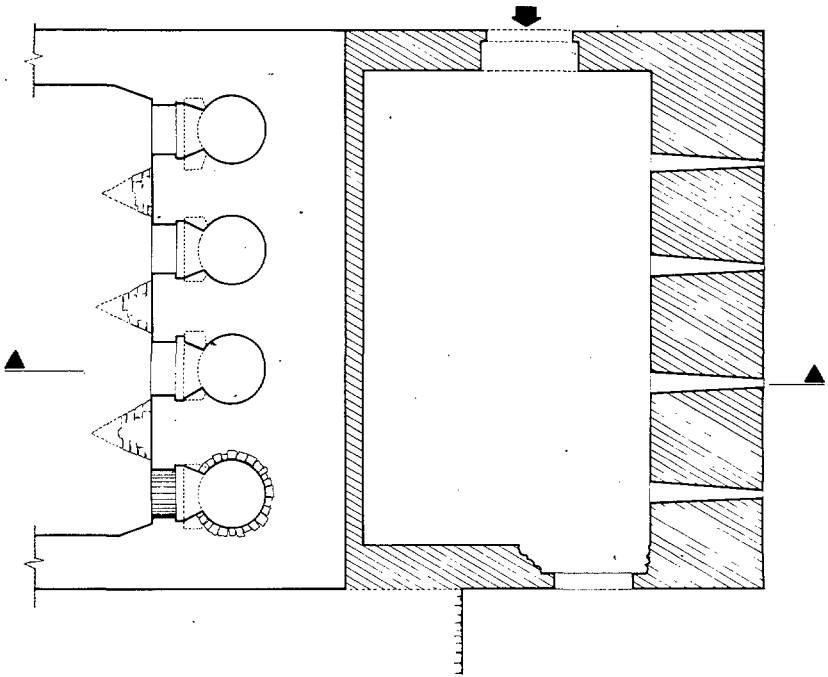
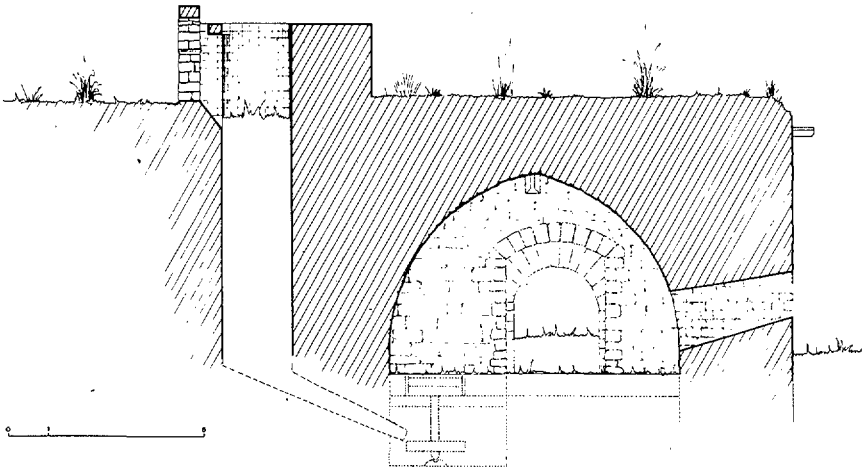
Interior dels Molins

L'any 1162, el rei Alfons II lliurà una nova carta de població en la que mana al mateix Pere Berenguer que traslladi la vila a l'altra banda del riu Francolí, en un tossal, donant-li el nom de Montblanch, amb les mateixes prerrogatives i privilegis concedits set anys abans pel seu pare. És, doncs, en aquesta segona fundació que neix l'actual vila de Montblanch.

Del primitiu poblat de Dues-aigües i del posterior de Vilasalva i llurs cases només en queden les restes, amb alguns testimonis de parets i murs, en gran part soterrats com a conseqüència de la seva proximitat al riu Anguera i de les freqüents riuades d'aquest en el decurs dels anys. Malgrat tot, d'aquell conjunt arquitectònic ha restat dempeus un cos d'edifici d'una nau destinat a molí de cereals de sistema hidràulic.

Degut a la seva qualitat constructiva l'edifici està ben conservat; consta d'una sola planta rectangular de 87 m.², porta d'entrada amb arc de mig punt a la part nord; mur de 2'95 m. de gruix, a la part de llevant, amb quatre obertures amb forma d'espitlleres; al fons i a mà esquerra un arc de mig punt tapiat i situat a un nivell inferior que el de la porta d'entrada (probablement la porta de sortida o comunicació amb la zona dels desaigües de les moles); a la dreta, el mur que aguanta les terres i que en un nivell superior s'hi troba la bassa i els cacaus dels molins, situats originàriament en aquesta banda i amb el nombre de quatre. Tots els paraments estan construïts amb carreus rectangulars de pedra picada, així com la coberta que està formada per una estructura amb volta lleugerament apuntada, l'alçada des del centre d'aquesta fins al nivell actual del terra és de 5 cm. La part superior de la coberta lleugerament inclinada i amb vessant i desaigua a la façana de llevant mitjançant tres gàrgoles situades al final del mur (avui inutilitzades per l'acumulació de terres i vegetació. A la banda de ponent i en la cota més alta, es troben els murs de la bassa (dos laterals) formats també amb carreus de pedra picada i formigó al seu interior; tres arcs de diafragma adovellats i un amb lllindar de pedra, situats a la banda de ponent, donaven pas a l'aigua a través dels cacaus d'1'70 m. de diàmetre, que era conduïda directament a la turbina o rodet que accionava les moles.

A part de la notable qualitat arquitectònica de l'edifici, cal destacar també la seva gran capacitat i producció al disposar de quatre moles i molins; això fa que sigui el més gran i el més important de tots els situats a les valls dels rius Francolí i Anguera, que normalment sols tenen dues moles. Aquesta particularitat és la que li atorga

Planta i secció

el nom de molins en comptes de molí, i la pertinença a la jurisdicció reial, a l'igual que la vila de Montblanc, és la que li dona el nom de MOLINS DE LA VILA.

Ús i estat actual

Actualment, està abandonat i no ha estat reaprofitat per a cap altre ús que el de servir d'aixopluc a pobres o gitanos de pas. La zona que comprèn l'interior de la bassa, ha estat fins fa pocs anys utilitzada com a terra de conreu, ací i al voltant de tot l'edifici la vegetació ha crescut de manera tant abundant que el tapa per complet i que fa que des de lluny quasi no es vegi, amb gran acumulació de terres i graves, a causa de riuades de l'Anguera que davalla a pocs metres. La façana de migdia correspon a la sortida dels desaigües de les moles i la porta tapiada és la que segurament menava a les voltes de sota dels molins i a on estaven situats els rodets o turbines.

Secció molins hidràulics

La creació d'aquesta secció etnològica comarcal, respon a dos plantejaments bàsics:

1.er La recuperació de l'edifici "Molins de la Vila", notable exemple arquitectònic medieval de molí fariner i del sistema hidràulic únic a la Conca i un dels més importants de les comarques meridionals; aquesta és ja per sí sola justificació suficient.

2.^{on} La recuperació d'una branca important de l'etnologia i la seva incorporació al patrimoni museístic comarcal.

En base a una actuació immediata es preveu una primera fase de neteja i consolidació del monument i a tal fi ha estat cursada pel Museu una sol·licitud d'ajut a la Direcció General del Patrimoni. La segona, comprèn la restauració de l'edifici i la instal·lació dels materials: maquinària dels molins, moles, turbines, aparells complementaris, etc. Molts d'ells procedents del fons del Museu Comarcal i d'altres que es recolliran en diferents indrets de la Conca, tots ells muntats en condicions de funcionament i amb la tècnica pròpia d'un molí medieval. El seu emplaçament, tocant al riu Anguera, prop de la Vila de Montblanc i en un paratge realment bonic en mig d'arbredes i vinyes, complementa la visió de la Conca que des d'allí s'esbrina. Es un atractiu que junt amb el contingut pedagògic del molí, es farà sens dubte agradable als visitants.

Proposta d'actuació

Des de fa temps que el Museu-Arxiu de Montblanc i Comarca ha tingut i té la preocupació de salvar i recuperar de l'oblit aquest valuós monument; s'han fet gestions, iniciatives, peticions, etc. però sempre han estat debades, amb una manca total d'ajut i col·laboració. El temps ha anat minant el noble edifici, fins el punt que cal prendre una determinació efectiva i urgent. Es per això que el Museu Comarcal, com a primera entitat cultural i que forma part de la Xarxa de Museus de Catalunya, té el deure de promoure la recuperació del monument, en primer lloc per la seva importància històrico-arqueològica i en segon lloc per la possibilitat d'integrar-se com una de les seccions del Museu Comarcal.

POBLET. MUSEU DEL CÍSTER

El monestir de Poblet i la Vila de Montblanc són els dos focus més importants de la Conca de Barberà i de l'antiga Vegueria de Montblanc, ambdues de creació i protecció reial, d'una gran importància històrica dins l'àmbit de Catalunya: Poblet com a fet religiós i polític i Montblanc com a plaça forta reial.

En l'actual estudi de reestructuració del Museu Comarcal de la Conca de Barberà, Poblet representa un tret important de la realitat cultural de la Conca, i fins i tot, a nivell nacional.

Aquest patrimoni està constituït per:

1. El propi monestir, amb el seu important i grandios conjunt arquitectònic (Monument Nacional).

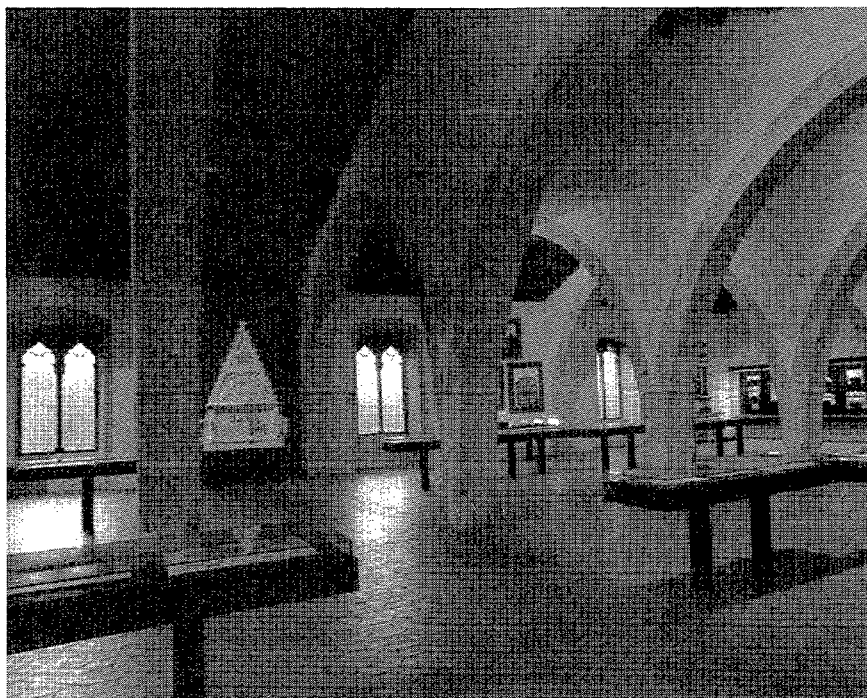
2. Els béns mobles —patrimoni museístic— procedent del propi monestir i de la restauració del conjunt, després de la destrucció del 1835.

3. El fet històric, la seva fundació després de la reconquesta, la seva protecció reial i la seva gran transcendència de l'ordre religiosa del Císter.

Aquest estudi museogràfic analitza i potencia els tres punts anteriors com a bàsics en la seva integració dins la trama nova del Museu Comarcal.

La reinstal·lació recent del seu fons museístic, en dues seccions, una al Palau del rei Martí i l'altra a la Sala de l'Abat Mengucho són

un primer pas en el camp pedagògic-museístic, però que cal completar amb una exposició clara —d'objectes i concepte— i que expliquen els tres bàsics: l'arquitectònic, la fundació del monestir, el seu esplendor; la seva decadència i destrucció; i la seva restauració recent.

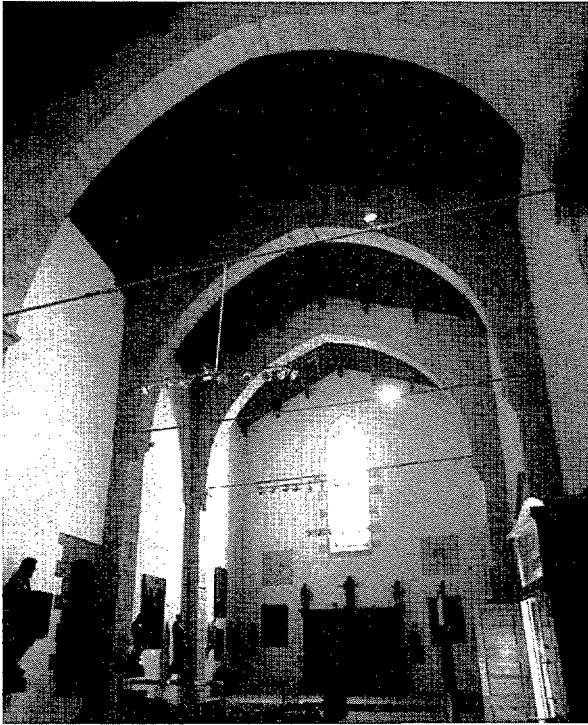
Museu de Poblet. Sala de l'Abat Mengucho

L'històrico-polític, amb la seva gran influència dins la política catalana i el favor dels seus monarques fins a convertir-se en panteó reial de Catalunya. El féu, domini i propietat de bona part dels pobles de la Vegueria i d'altres a la resta del país.

I per últim, l'aspecte religiós (complementari dels anteriors) però amb una forta incidència i personalitat dins l'ordre religiosa del Císter, i la seva importància a l'àmbit territorial de la Vegueria, Catalunya i de l'Europa meridional. Aquest fet, que cal potenciar com a Museu del Císter, a muntar-lo com a complement dels apartats anteriors. La seva categoria, fins i tot ultrapassa el concepte de museu comarcal i esdevé d'interès nacional.

MUSEU MARÈS. CAPELLA DE SANT MARÇAL. MONTBLANC

L'any 1979 l'escultor Frederic Marès, va fer donació al Municipi de Montblanc d'una col·lecció de pintures i escultures religioses de diferents escoles i èpoques, procedents dels dipòsits del Museu de Barcelona. La seva ubicació a la Capella de Sant Marçal de Montblanc, noble exemplar d'església de planta de saló amb coberta de fusta recolzada sobre arcs apuntats, es deu a la necessitat de donar una utilització noble a dit edifici, una vegada executada la seva total restauració l'any 1974. La capella servia de magatzem dels passos de setmana santa i estatge de la Cofraria de la Sang. Possiblement aquesta tradició també va fer que el petit museu fos d'imatgeria religiosa i de temes religiosos de la Passió. La col·lecció està composta per 45 escultures i 12 pintures, cal destacar que algunes són de notable valor artístic.

Vista interior i detall de l'enteixinat

El museu està gestionat per l'Ajuntament de Montblanc d'acord amb un conveni previ amb el donant i amb la clàusula de mantenir-lo el Municipi.

Actualment no té cap lligam amb el Museu Comarcal excepte el de la seva conservació i manteniment de les instal·lacions que fa a títol honorífic la direcció del Museu-Arxiu. La seva temàtica i contingut tampoc respon al concepte de Museu Comarcal.

Interior del Museu Marès

La incorporació al Museu Comarcal s'hauria de fer en base a una reestructuració del mateix i poder-hi incloure tot el fons de pintura i escultura religiosa de Montblanc i la Conca, com també les col·leccions litúrgiques. Aquesta reinstal·lació no seria pas massa costosa i es podria mantenir la seva actual gestió però amb una responsabilitat més directa per part del Museu Comarcal, així constituiria un apartat de la secció comarcal de Belles Arts, però d'art religiós.

CENTRE D'ESTUDIS DE LA CONCA DE BARBERÀ

ARXIU HISTÒRIC COMARCAL

Aquests dos centres de marcat caràcter comarcal són els que culturalment tenen més afinitat de col·laboració amb el Museu Comarcal, i per tant tenen llur representació a la Junta de Govern del Museu.

EL CENTRE D'ESTUDIS. Com ja hem dit, es va crear com una secció del Museu acollida dins els estatuts de l'associació, però amb independència de gestió. La seva funció investigadora i de publicacions pot donar com a fruit una més gran eficàcia en el treball i la seva divulgació en un nou vincle encara més estret amb el Museu Comarcal.

La coordinació entre el Museu i el Centre pot intensificar-se en el sentit que el Museu a partir del nou planejament tindrà una major incidència en tots els pobles de la Conca i arreu del país; aquesta més gran magnitud de difusió és la que també en promou el Centre, per tant es potencien unes mateixes finalitats.

El Centre podrà actuar de coordinador de totes les publicacions periòdiques o monogràfiques —així com part integrant del departament de difusió i de pedagogia a crear de nou.

Altra tasca important i que ja s'ha fet de sempre és la d'organització conjunta d'actes culturals de tota mena, això també s'intensificarà amb aquest nou enfocament.

L'ARXIU HISTÒRIC-COMARCAL. També es pot dir que en termes generals ha de coordinar-se igual que el Centre d'Estudis, de manera preferent en el seu aspecte més característic que és el d'investigació documental complementària al fons del Museu Comarcal i a la recíproca. També pot haver-hi coordinació amb publicacions amb el departament de difusió i pedagogia i de cara a l'organització de cursos, exposicions, conferències, etc.

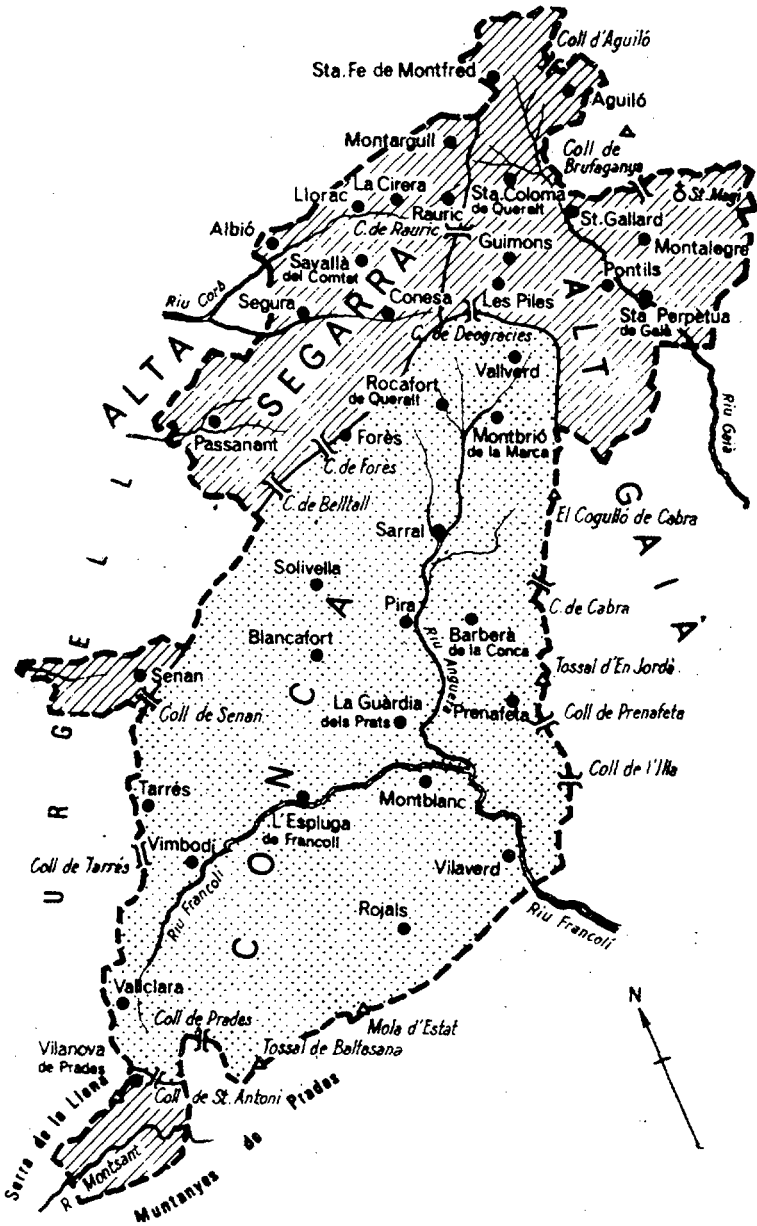
Repetint, la integració d'aquests dos centres amb el Museu Comarcal no és altra que la potenciació de les relacions que de sempre han mantingut.

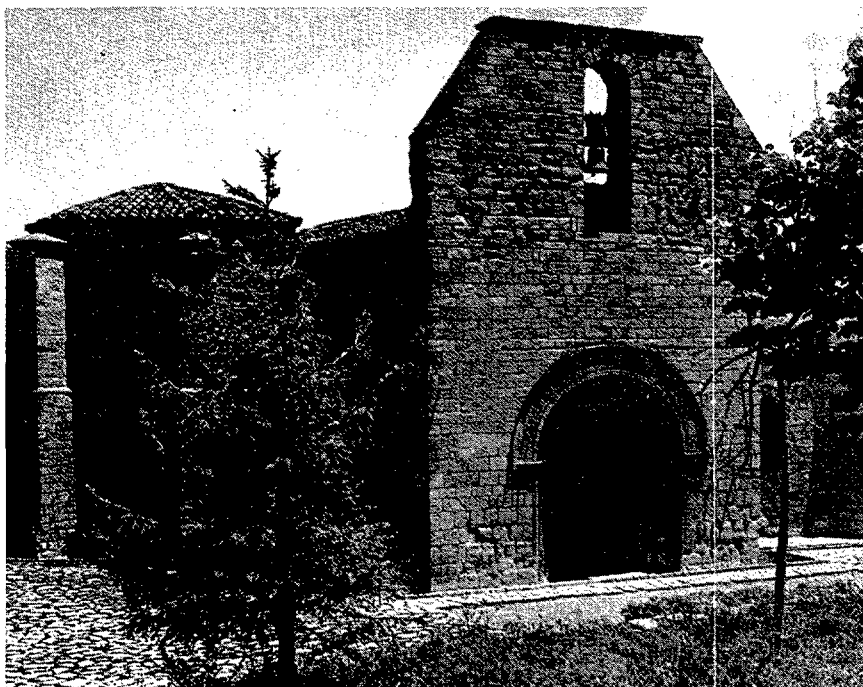
SUBCOMARCA DE SANTA COLOMA DE QUERALT

Aquest estudi vol fer un especial esment de la *subcomarca de Santa Coloma de Queralt*, amb un anàlisi netament cultural —deixant al marge la tant debatuda qüestió de la divisió comarcal, ja que això és un tema exclusiu i de voluntat de la gent de Santa Coloma—.

Enfocar el fet cultural com a tal i amb un esperit de col·laboració i compenetració, desvirtua per complet l'atàvic recel i d'aïllament d'aquest sector. La cultura és vincle d'afinitats i no de simples fets geogràfics o polítics.

Creiem que per damunt de tot Santa Coloma ha de crear un veritable Centre de Cultura que aplegui totes les inquietuds culturals de

la seva comunitat, ja que aquesta té personalitat pròpia per a formar un nucli independent.

Aquest Centre podria correspondre a un Museu-Centre d'Estudis, enfocat dins el nou concepte de Museus Comarcals, multidisciplinari, amb un esquema de funcionament mitjançant la creació de diverses seccions o departaments de treball com: Ciències Naturals, Història, Arqueologia, Etnologia, etc., amb dues visions bàsiques de treball: el de recollir materials pel fons del futur Museu —mitjançant donatius, dipòsits, adquisicions, etc.— i el de promoure l'estudi, investigació, publicació i actes culturals. Un aspecte molt important és el de la protecció del patrimoni monumental i arquitectònic de la Vila de Santa Coloma i dels pobles de la seva perifèria; és aquesta una tasca urgent i que el Museu ha d'assumir.

La nova Institució s'hauria de regir per una Junta o Patronat amb la participació dels Municipis, entitats culturals existents i amb la col·laboració dels estaments oficials, Generalitat, Diputació, etc.

El vincle d'ajut i col·laboració que pot prestar el Museu Comarcal de la Conca de Barberà és el de donar els seus serveis tècnics i d'assessorament —tal com ho disposa la normativa de Museus Comar-

cals— i per damunt de tot l'afinitat de coordinació d'actes culturals, exposicions itinerants, publicacions, etc., i la possibilitat d'integració amb el caràcter obert i descentralitzador del nou enfoc del Museu Comarcal.

MUSEU COMARCAL. MONTBLANC

La reinstal·lació de tot el fons museístic del Museu-Arxiu de Montblanc i la Conca de Barberà, passa primer per una imprescindible fase d'anàlisi, coneixement i acceptació del nou concepte de Museu Comarcal —exposat a l'apartat anterior— i basat en la realitat cultural de la Conca. Aquesta nova trama és la que condiona el nucli central a l'hora de saber quins materials i conceptes s'han d'explicar i a quin lloc.

En base a l'esquema proposat, la reinstal·lació del fons museístic del nucli central a Montblanc serà:

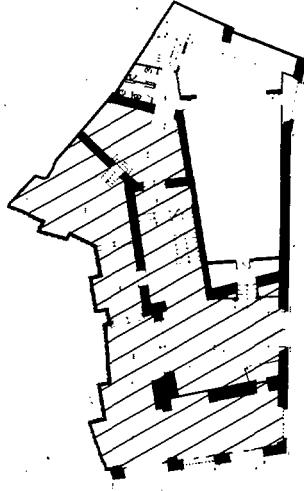
Planta baixa. *Introducció al medi físic de la Conca:* síntesi del Museu de Ciències Naturals, de nova creació i situat en l'edifici prop del Museu.

Etnologia Comarcal: Síntesi del Museu del Vidre de Vimbodí, del Museu del Cooperativisme Agrari de Barberà, i Secció Molins hidràulics, de nova creació. La resta d'oficis antics, representats actualment, hi restaran amb la deguda reinstal·lació i ampliació dels seus materials.

El problema de la manca d'espai en aquesta planta es solventa en gran part al desplaçar tot el material actual de la Secció dedicada a la indústria del vi al nou Museu del Cooperativisme, i que ocupa quasi totes les sales II i III.

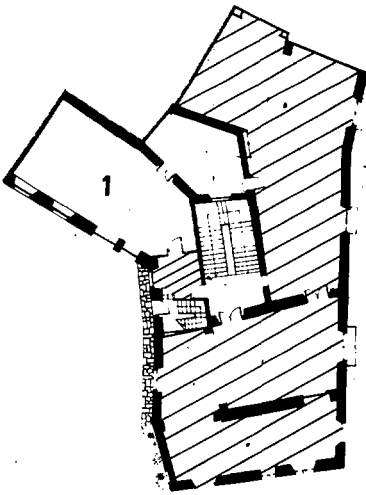
Planta primera. Els àmbits o seccions actualment instal·lats en aquesta planta es mantenen amb una reinstal·lació dels seus materials, tots ells preferentment d'*arqueologia*: prehistòria, ibèric, romà i medieval, aquest darrer s'ampliarà vers la sala VII amb nous materials i el fons de pintura contemporània d'aquesta sala es muntarà a la nova de Belles Arts de la planta segona. També es traslladarà a la segona planta, la farmàcia del s. XVIII. La secció de documents —actualment a la sala VIII— es portarà a la Biblioteca-Arxiu, en vistes a la seva ampliació.

Planta segona. Aquesta planta ha estat recentment incorporada com a noves sales d'exposicions i serveis del Museu, en una primera

PLANTA BAIXA

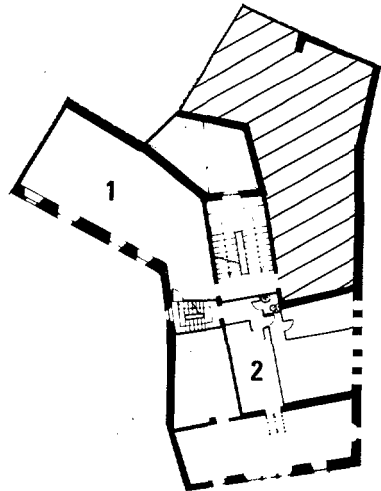
/// Zona a reinstal·lar

PLANTA PRIMERA

/// Zona a reinstal·lar

1 Ampliació biblioteca-arxiu

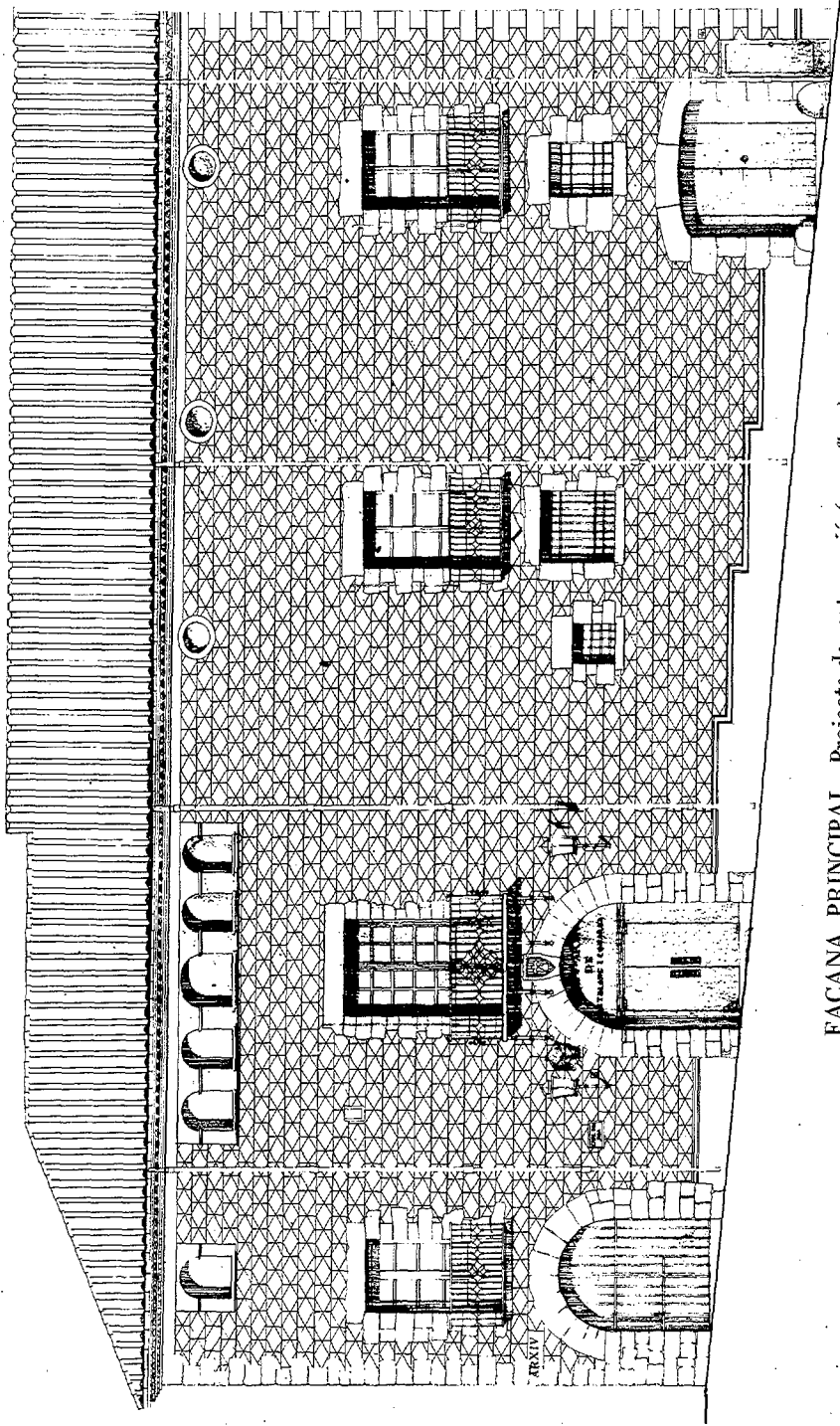
PLANTA SEGONA

/// Zona a instal·lar

Sala belles arts

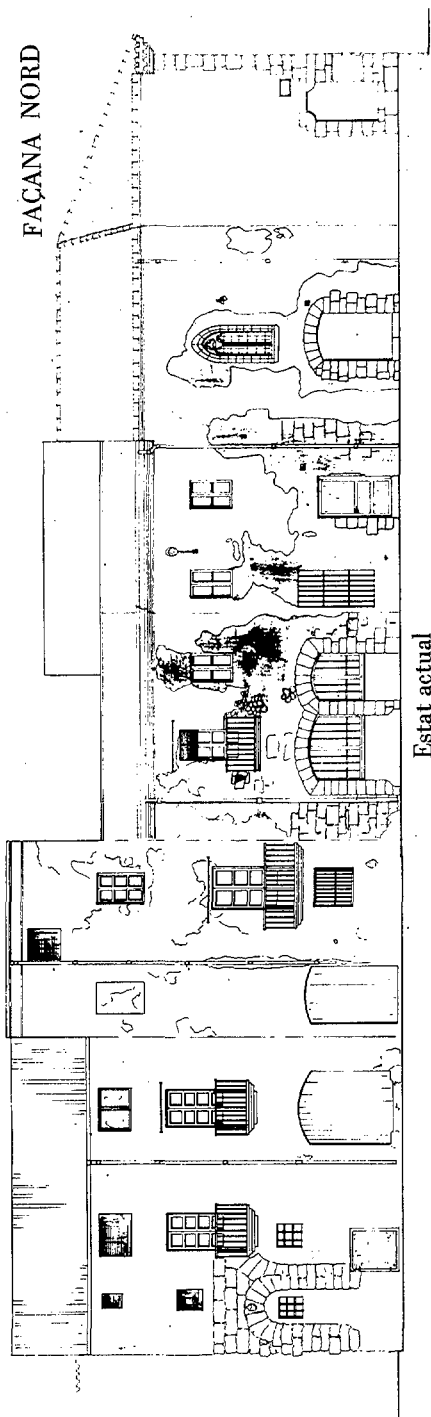
1 Nova sala de folklore i costums populars

2 Zona de serveis

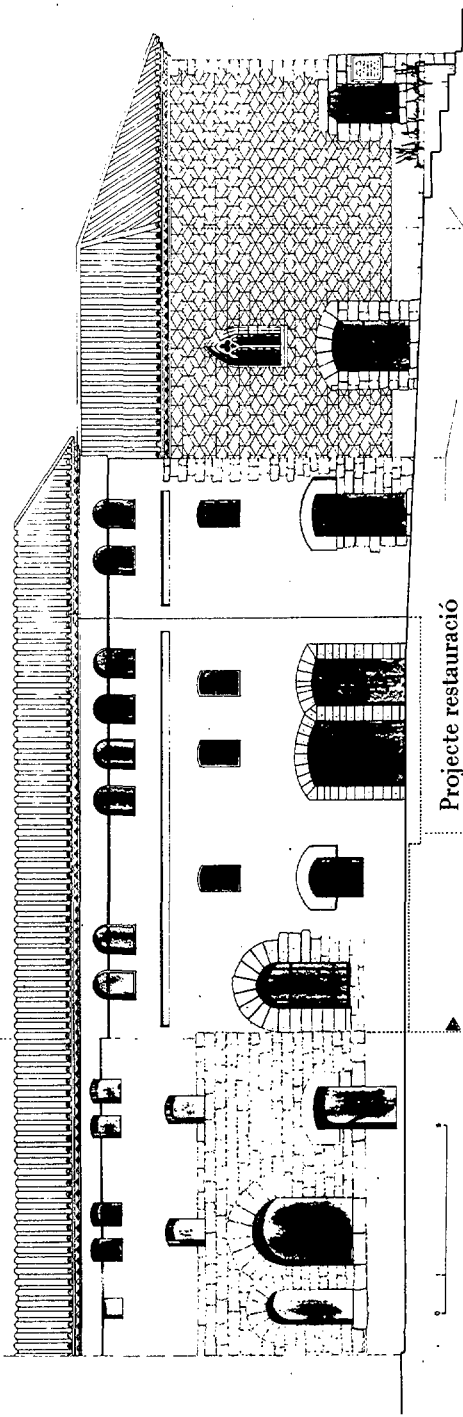

FAÇANA PRINCIPAL. Projecte de restauració (esgrafiats)

FAÇANA NORD

Estat actual

Projecte restauració

fase. La Sala dedicada a Belles Arts, es nodrirà de les peces i col·leccions de fons del Museu, i d'altres que s'hi aniran incorporant, preferentment de pintura contemporània procedent de les Biennals d'Art de Montblanc.

Es preveu en aquesta planta l'ampliació d'una nova sala dedicada a música, folklore i costums populars —a la part nord de l'edifici i en el lloc de l'actual vivenda del conserge—, aquesta secció de gran interès, i amb un fons de material notable, no està representada actualment al Museu per una també manifesta manca d'espai.

Acondicionament de l'Edifici

Els treballs previs a la re-instal·lació del museu, consisteixen en l'acondicionament total de l'edifici i en una segona fase final d'obres. La primera recent, ha estat la restauració de teulades i la recuperació, en part, de la segona planta de les antigues golfes, com a noves sales d'exposició. Ara manca la construcció de la nova vivenda del conserge a la planta superior i, al lloc de l'actual emplaçament, instal·lar-hi la sala de folklore i costums populars. Aquesta acció s'incrementa amb l'ampliació d'aquest sector de l'edifici amb l'annexió d'una petita casa en desús i de la que el Museu en té l'opció de compra, dita ampliació beneficiarà a la vivenda que en l'actualitat és de dimensions molt reduïdes, la sala de folklore i costums populars i la Biblioteca-Arxiu amb un increment de 40 m.² per planta. En aquesta segona fase també s'han d'incloure partides d'acondicionament de les sales actuals, (pavimentació d'alguna de la planta primera, i l'acabament de la planta segona: magatzems i laboratori, sala de Belles Arts, i la restauració de les dues façanes amb els seus originals esgrafiats. S'ha d'ampliar la potència del subministrament elèctric, de 125 a 220, amb una nova escomesa. També ha estat cursada una petició d'ajut al Servei de Promoció Cultural de la Generalitat per a millores de la Sala d'Actes, de cara a l'increment de la seva activitat pedagògica.

De les instal·lacions actuals s'aprofitaran preferentment les vitrines, per la seva provada bona qualitat de servei i disseny; les que s'hagin de construir de nou mantindran el concepte homogeni, així també tota la part de grafisme, etc.

ESTRUCTURA TÈCNICO-ADMINISTRATIVA

La nova planificació del Museu Comarcal i la seva eficàcia com a entitat comarcal, es fonamenta en dos aspectes bàsics; *dotació de personal i serveis*.

El futur del Museu Comarcal radica en la creació d'un equip de personal mínim però suficient per atendre tota aquesta nova trama museística, aquest ha d'ésser eminentment professional i tècnic en els càrrecs de més responsabilitat. Els membres col·laboradors que de sempre han estat els promotors, fundadors i mecenes de la més gran part dels nostres museus, han de continuar però amb una nova visió més professional de millorament de servei i d'aprofitament de l'esforç (la major part de la gent de museus ha estat cremada per aquesta manca d'efectivitat de l'esforç esmerçat). En una nova planificació de país, aquestes situacions d'emergència han de canviar transformades en normalitat, més si aquesta és de tipus cultural.

L'esquema del personal mínim inicialment previst, i de cara a les realitats més immediates de creació i potenciació de la nova trama del Museu Comarcal és:

Personal

SERVEIS CENTRALS - MONTBLANC

Gestió Patronat - Museu Central

DIRECTOR	Responsable de la planificació global del Museu.
CONSERVADOR	Inicialment, un amb dedicació total. Serà el coordinador de tots els museus o seccions monogràfiques i responsable de l'organització tècnica.
PERSONAL AUXILIAR	Mínim, dues persones amb mitja dedicació, alternant durant sis mesos, i altres complet (estiu). Seran els responsables dels departaments de: <ul style="list-style-type: none">— documentació— pedagogia— restauració— difusió
ADMINISTRACIÓ	Inicialment una sola persona amb mitja dedicació.

Departament de Restauració: Caldrà crear un grup de treball mínim, però suficient per a conservar i restaurar els béns mobles de la comarca en una primera fase de protecció dels materials

MUSEU COMARCAL - MONTBLANC

Gestió Patronat Museu Central

PERSONAL SUBALTERN Mínim dues persones amb dedicació total 6 mesos i mitja els 6 mesos restants, amb vivenda pròpia al museu. (Consergeria, vigilància i neteja).

SECCIONS FORA DEL MUSEU CENTRAL

Coordinació tècnica càrrec dels Serveis Centrals

PERSONAL SUBALTERN Consergeria, vigilància i neteja. (Horaris i dedicació segons Museu).

MUSEU DE CIÈNCIES NATURALS Montblanc

Conserge i neteja. Vivenda pròpia al Museu depenent de l'Ajuntament de Montblanc.

MUSEU DEL VIDRE. Vimbodí

Conserge i neteja a cura de l'Ajuntament (personal de funcionament del forn de vidre a estructurar la seva funció i finançament).

MUSEU DEL COOPERATIVISME AGRARI Barberà

Conserge i neteja a cura de l'Ajuntament, Cooperatives de la Conca.

MUSEU DEL CÍSTER Monestir de Poblet

Personal dels mateixos serveis del Monestir depenents de la Comunitat i del Patronat de Poblet.

SECCIÓ MOLINS HIDRÀULICS Montblanc

Personal depenent del Museu Central a Montblanc.

MUSEU MARÈS; D'ART RELIGIÓS COMARCAL Montblanc

Conserge i neteja depenent com l'actual de l'Ajuntament de Montblanc.

ORGANITZACIÓ

Tots els membres col·laboradors de les diverses seccions del Museu de Montblanc junt amb d'altres i de les localitats on es creïn els nous Museus monogràfics i personal tècnic, treballaran de manera conjunta i s'organitzaran en forma de departaments, d'acord amb la temàtica següent:

Departament de Documentació: Control documental de tot el fons comprès dins l'àmbit del Museu Comarcal, actual Museu-Arxiu i seccions a incorporar de nou: arxiu documental, bibliogràfic, fotogràfic, etc., a càrrec del personal auxiliar i col·laboradors de les seccions.

Departaments de Difusió i Pedagògic: Aquests dos departaments inicialment quedaran integrats en un de sol per la seva afinitat temàtica i del personal, amb la finalitat de promocionar i difondre el patrimoni cultural de la Conca, programar les visites del Museu de manera especial de grups i escolar, amb activitats pedagògiques, de treball: audiovisual, visites a d'altres centres, etc.

Publicacions pròpies i de divulgació de les activitats del Museu Comarcal, coordinació amb d'altres de la Xarxa de Museus, Entitats culturals, etc.

Personal: compost per personal auxiliar, membres col·labora-

dors de les Seccions, representació dels centres docents de la comarca, Centre d'Estudis de la Conca de Barberà, Arxiu Històric, etc.

Departament d'Art. (Belles Arts, Folklore Popular Comarcal): Aquest abarcarà tot l'aspecte relacionat amb les Belles Arts, pintura, escultura, de totes les èpoques, així com d'altres manifestacions: música, teatre, cinema, exposicions, concursos, Biennals d'art, de fotografia, amb l'organització d'aplecs, ballades de Sardanes, balls i costums folklòrics i populars, etc.; tindrà cura de la documentació històrica d'aquests darrers i la promoció dels mateixos a fi de mantenir viva la seva pràctica.

Personal auxiliar: membres col·laboradors de les Seccions de Belles Arts (Grup d'artistes de la Conca de Barberà), Secció Sardanista, Fotografia i Cinema.

Departament d'Història (Arqueologia-etnologia): Aquest és el que tindrà cura de la conservació dels fons del Museu i de les noves seccions monogràfiques a crear, i en el seu muntatge. Col·laborarà amb els Serveis de Patrimoni i Arqueologia de la Generalitat, amb especial dedicació vers la salvaguarda de jaciments arqueològics, monuments arquitectònics i la recuperació de materials etnològics de la comarca. Formarà part dels departaments de restauració, documentació i publicacions.

Personal: Membres col·laboradors de la secció d'arqueologia del Museu, personal tècnic i auxiliar.

Departament de Ciències Naturals: El Centre d'Història Natural de la Conca de Barberà, actualment incorporat com a secció del Museu Comarcal, és el que tindrà a càrrec el muntatge del nou Museu de Ciències Naturals, amb serveis propis al mateix edifici. Formarà part dels departaments de documentació, difusió i pedagògic i estimularà la investigació i publicació de treballs i cursets.

Personal: Tècnic, auxiliar i tots els col·laboradors del Centre d'Història Natural.

Tots els departaments estaran representats a la Junta de Govern del Museu Comarcal per membres elegits de cada departament.

Reestructuració del Patronat

La reestructuració del Museu Comarcal, comporta també l'actualització del seu Patronat amb la incorporació de les Entitats i persones relacionades amb les seccions i museus monogràfics que s'integren de nou, així com en la re-composició de la Junta de Govern.

Patronat del Museu Comarcal de la Conca de Barberà

Conveni signat entre:

Generalitat de Catalunya
Associació Museu-Arxiu
Ajuntament de Montblanc

INCORPORACIONS:

Ajuntament de Vimbodí.
Monestir de Poblet (ja hi figura avui dia, com a representant dels Museus de la Comarca).
Cooperatives de la Conca.
Ajuntament de Barberà.
Arxiu Comarcal.

EQUIP REDACTOR:

Maties Solé i Maseres
Francesc d'A. Albín i Collet.

COL·LABORADORS:

Francesc Tharrats i Bou
Jaume Barnades i Postils
Julià Espinàs i Casas